

FOND ZA ZAŠTITU DEPOZITA

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O RADU FONDA ZA ZAŠTITU DEPOZITA ZA 2019. GODINU

Podgorica, maj 2020.

IZDAVAČ:

Fond za zaštitu depozita
Miljana Vukova b.b.
81000 Podgorica
Tel/Fax: 020 210 466

WEB ADRESA:

www.fzdcg.org

ŠTAMPA:

Click Print, Podgorica

TIRAŽ:

160 primjeraka

SPISAK UPOTRIJEBLJENIH SKRAĆENICA:

CBCG	Centralna banka Crne Gore
EBRD	<i>European Bank for Reconstruction and Development</i>) Evropska banka za obnovu i razvoj
EFDI	<i>European Forum of Deposit Insurers</i>) Evropska asocijacija institucija za osiguranje depozita
EC	<i>(European Commision)</i> Evropska komisija
EU	<i>(European Union)</i> Evropska unija
Fond	Fond za zaštitu depozita
FSAP	<i>(Financial Sector Assessment Program)</i> Finansijski sektor za procjene programa
IADI	<i>International Association of Deposit Insurers</i>) Medjunarodna asocijacija institucija za osiguranje depozita
IADI CP	<i>International Association of Deposit Insurers Core principles</i>) Osnovni principi
MF	Ministarsvo finansija
MMF	<i>(International Monetary Fund)</i> Medjunarodni monetarni fond
SB	<i>(World bank)</i> Svjetska banka
UO	Upravni odbor
Zakon	Zakon o zaštiti depozita
94/19 EC	<i>Directive 94/19/EC of the European Parliament and of the Council of 30 May 1994 on deposit-guarantee schemes</i> (Direktiva o zaštiti depozita)
2014/49 EC	<i>Directive 2014/49/EC of the European Parliament and of the Council of 16 April 2014 on deposit-guarantee schemes</i> (Direktiva o zaštiti depozita)
2014/59 EC	<i>Directive 2014/59/EC of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014 establishing a framework for the recovery and resolution of credit institutions and investment firms</i> (Direktiva o sanaciji kreditnih institucija i investicionih institucija)

SADRŽAJ

SPISAK UPOTRIJEBLJENIH SKRAĆENICA	2
UVODNE NAPOMENE	7
1. OSNOVNE INFORMACIJE O ZAŠTITI DEPOZITA	9
1.1 . Fond za zaštitu depozita	11
1.2. Usklađivanje zakonodavnog i institucionalnog okvira s pravnom tekovinom Evropske unije u oblasti sistema osiguranja depozita	12
1.3. Članice Fonda za zaštitu depozita	13
2. NIVO I STRUKTURA POJEDNIH KATEGORIJA DEPOZITA	15
2.1. Ukupni depoziti	16
2.2. Depoziti lica koja nemaju pravo na isplatu garantovanog depozita	18
2.3. Depoziti lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita	19
2.4. Garantovani depoziti	21
3. IZLOŽENOST FONDA PREMA BANKAMA	27
3.1. Izloženost Fonda prema bankama	28
4. AKTIVNOSTI FONDA U 2019.GODINI	31
4.1. Opšte napomene	32
4.2. Investicione aktivnosti i računovodstveni poslovi u 2019. godini	36
4.3. Normativno-pravni poslovi	37
4.4. Ljudski resursi i edukacija zaposlenih	38
4.5. Međunarodna saradnja	38
4.6. Ciljevi i zadaci fonda u 2020. Godini	39
4.7. Događaji nakon završetka izvještajnog perioda	40
5. FINANSIJSKO POSLOVOVANJE FONDA U 2019.GODINI	41
5.1. Iskaz o ukupnom rezultatu (Bilans uspjeha) Fonda na dan 31.12.2019. godine	42
5.1.1. UKUPNI PRIHODI FONDA	42
5.1.2. RASHODI FONDA	44
5.2. ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI (Bilans stanja)	46
5.3. ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU	47
Anex: Prihodi i rashodi za 2018. i 2019. godinu i plan prihoda i rashoda za 2019. i 2020. godinu ..	48

UVODNE NAPOMENE

Kraj 2018. godine obilježen je uvođenjem privremene uprave u dvije banke. Naime, Centralna Banka Crne Gore (u daljem tekstu CBCG) je 07.12.2018. godine donijela Rješenje o uvođenju privremene uprave u INVEST BANCI MONTENEGRO a.d. Podgorica i ATLAS BANCI a.d. Podgorica.

“Rezultati neposredne kontrole pokazali su da su obje banke kritično potkapitalizovane i nesolventne, tako da je doveden u pitanje nastavak njihovog daljeg poslovanja. Utvrđeni koeficijent solventnosti za obje banke bio je ispod jedne polovine Zakonom propisanog, tako da, u skladu sa imperativnom normom Zakona o bankama, a na osnovu nalaza izvršenih neposrednih kontrola, CBCG je dana 07. 12. 2018. godine uvela privremenu upravu u Atlas banci i Invest banci Montenegro i imenovani su privremeni upravnici”¹

Već na početku 2019. godine, na osnovu izvještaja privremenog upravnika Invest banke Montenegro, sa stanjem na 31.12.2018. godine, CBCG konstatuje: “da su koeficijent solventnosti banke, sopstvena sredstva i kapital banke negativni, čime su se u skladu sa Zakonom o bankama stekli uslovi za oduzimanje dozvole za rad banke, dok su se po osnovu Zakona o stečaju i likvidaciji banaka, stekli uslovi za otvaranje stečaja nad bankom”²

Dana 04.01.2019.godine CBCG je dostavila Fondu za zaštitu depozita (u daljem tekstu: Fond) Rješenje, broj 0101-10202-3/2018 o otvaranju stečajnog postupka nad Invest Bankom Montenegro a.d. Podgorica, tako da je u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti depozita (“Službeni list CG” br 44/10, 40/11 i 47/15) istog dana nastupio zaštićeni slučaj.

“U Izvještaju privremenog upravnika o finansijskom stanju i uslovima poslovanja Atlas banke, sa stanjem na dan 31. 12. 2018. godine, navedeno je da bi dokapitalizacijom u iznosu od 22 miliona eura, banka obezbijedila adekvatnu kapitalnu poziciju u skladu sa rizičnim profilom i poboljšala likvidnu poziciju.”³

Iako je bilo naznaka da u datom roku može doći do prodaje banke, nakon isteka roka ostavljenog za dokapitalizaciju od strane akcionara, a kasnije i od strane drugih zainteresovanih lica, konstatovano je da na javni poziv za dokapitalizaciju nije bilo zainteresovanih, te je po okončanju ovih aktivnosti, CBCG 05.04.2019. godine donijela Rješenje, br. 0101-3292-4/2019, o otvaranju stečajnog postupka nad Atlas Bankom, tako da je u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti depozita (“Službeni list CG” br 44/10, 40/11 i 47/15) istog dana nastupio zaštićeni slučaj.

Nastanak ova dva zaštićena slučaja i izrada novog Zakona o zaštiti depozita u najvećoj mjeri su opredijelili aktivnosti Fonda u 2019. godini. Pravovremena i adekvatna intervencija Fonda, doprinijela je očuvanju stabilnosti bankarskog i ukupnog finansijskog sistema i održavanju visokog povjerenja deponenata u bankarski sistem

1 CB CG – Izvještaj o stabilnosti finansijskog sistema 2018

2 CB CG – Izvještaj o stabilnosti finansijskog sistema 2018

3 CB CG – Izvještaj o stabilnosti finansijskog sistema 2018

OSNOVNE INFORMACIJE O ZAŠTITI DEPOZITA

1.1 . Fond za zaštitu depozita

Fond za zaštitu depozita osnovan je Zakonom o zaštiti depozita („Sl. list CG“, br. 40/2003) i zvanično je počeo sa radom 18. 11. 2004. godine upisom u registar Zavoda za statistiku Crne Gore. Novim Zakonom o zaštiti depozita („Sl. list CG“, br. 72/19), izvršena su usklađivanja sa Direktivom 2014/49/EU i Direktivom 2014/59/EU. U ostvarivanju nadležnosti Fond: 1) vrši obračun premije; 2) testiranje otpornosti sistema zaštite depozita i finansiranje sanacije kreditnih institucija; 3) investira sredstva Fonda; 4) vrši obračun i isplatu garantovanih depozita; 5) donosi opšte akte za koje je ovlašćen ovim zakonom; 6) vrši druge poslove u skladu sa Zakonom.

Osnovna djelatnost Fonda je ostvarivanje zaštite depozita u bankama i obaveza da pri nastanku zaštićenog slučaja (stečaj banke) isplati deponentima garantovane depozite, do iznosa utvrđenog Zakonom. Banke koje imaju dozvolu za rad CBCG dužne su da na ime zaštite depozita plaćaju Fondu premije pod uslovima i na način utvrđen Zakonom. Zaštita depozita obuhvata depozite položene kod banke prije ili na dan nastanka zaštićenog slučaja. Zaštićeni slučaj nastaje danom donošenja rješenja o otvaranju stečajnog postupka nad bankom. Fond garantuje isplatu garantovanih depozita do iznosa od 50.000 eura po deponentu, po banci, bez obzira na broj i visinu iznosa koje taj deponent posjeduje kod banke nad kojom je otvoren stečajni postupak.

Organi Fonda su Upravni odbor i direktor Fonda.

Misija Fonda

Sigurnost depozita u bankama i efikasna i brza isplata garantovanih depozita u slučaju pokretanja stečaja u bilo kojoj banci u Crnoj Gori.

Vizija Fonda

Stabilan finansijski sistem, zasnovan na povjerenju, sigurnosti i zaštiti deponentata.

Ciljevi Fonda

Unapređenje povjerenja deponentata u crnogorski bankarski sistem i zaštita deponentata od gubitka sredstava u slučaju stečaja banke. Navedene ciljeve Fond ostvaruje jasno definisanim obavezama prema deponentima, promovisanjem povjerenja javnosti u sistem zaštite depozita i obezbjeđivanjem sredstava za zaštitu garantovanih depozita.

Upravljanje Fondom

Fondom upravlja Upravni odbor, koji se sastoji od tri člana. Članove UO Fonda imenuje Savjet CBCG, s tim što jednog člana imenuje na prijedlog Ministarstva finansija i jednog na prijedlog Udruženja banaka i finansijskih institucija Crne Gore. U skladu sa Zakonom, UO Fonda održava sjednice najmanje jednom u tri mjeseca.

Pored nadležnosti utvrđenih Zakonom, UO u skladu sa Statutom Fonda donosi unutrašnje opšte akte, razmatra realizaciju aktivnosti, razmatra kvartalno izvještaje o kretanju depozita, razmatra godišnje i polugodišnje izvještaje o investiranju sredstava, odlučuje o pribavljanju nepokretne imovine, utvrđuje način saradnje sa državnim organima, organizacijama i drugim institucijama u Crnoj Gori, utvrđuje način saradnje sa međunarodnim finansijskim institucijama, organizacijama i šemama za zaštitu depozita, odlučuje o prenosu pojedinih ovlašćenja direktoru Fonda i obavlja druge poslove utvrđene Zakonom i Statutom Fonda.

UO u skladu sa Poslovníkom o radu UO Fonda obavještava javnost o svom radu, donijetim odlukama, zaključcima i zauzetim stavovima, kao i o značajnim pitanjima koja su razmatrana, putem saopštenja za javnost koja se objavljuju i na internet stranici Fonda, održavanjem konferencija za štampu, davanjem intervjua i na drugi pogodan način.

Članovi UO Fonda u toku 2019. godine su:

- Vujačić Dejan, direktor sektora za kontrolu banaka – predsjednik Upravnog odbora od 10.09.2018. godine;
- Ivana Radojičić, savjetnik u Ministarstvu finansija – član Upravnog odbora od 23.07.2019. godine (do 23.07.2019. godine Jovetić Jelena, načelnik u Ministarstvu finansija;) i
- Doković Nebojša, savjetnik za ekonomska pitanja u Udruženju banaka Crne Gore, član Upravnog odbora od 10.09.2018. godine.

U toku 2019. godine Upravni odbor je održao 8 (osam) sjednica.

Direktora Fonda, na osnovu konkursa, imenuje UO Fonda na period od četiri godine i može biti ponovo imenovan. Direktor Fonda predstavlja i zastupa Fond, rukovodi njegovim radom i odgovoran je za zakonitost poslovanja Fonda. U skladu sa Zakonom, direktor Fonda predlaže Statut Fonda i opšte akte Fonda, predlaže visinu stope za obračun premija, predlaže finansijski plan Fonda, predlaže godišnje finansijske iskaze Fonda sa mišljenjem i izvještajem revizora, predlaže godišnji izvještaj o radu Fonda, predlaže politiku investiranja sredstava, sprovodi odluke Upravnog odbora, odlučuje o investiranju sredstava Fonda do iznosa utvrđenog Statutom Fonda, donosi pojedinačna rješenja deponentima koji nemaju pravo na isplatu garantovanog depozita, odlučuje o pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenih u Fondu, stara se o korišćenju sredstava za pokrivanje troškova rada Fonda i vrši i druge poslove u skladu sa Zakonom i Statutom Fonda.

Sjedište Fonda je u Podgorici, ulica Miljana Vukova b. b.

Web adresa: www.fzdcg.org i e-mail adresa: fzd@fzdcg.org.

1.2. Usklađivanje zakonodavnog i institucionalnog okvira s pravnom tekovinom Evropske unije u oblasti sistema osiguranja depozita

U postupku pristupanja Evropskoj uniji Crna Gora je, između ostalog, preuzela obavezu da svoje zakonodavstvo u oblasti finansijskog sistema usaglasí sa Direktivom 2014/49/EU i Direktivom 2014/59/EU. Usaglašavanje sa predmetnim direktivama izvršeno je usvajanjem paketa zakonskih propisa, tj usvajanjem Zakona o kreditnim institucijama, Zakona o sanaciji kreditnih institucija, Zakona o zaštiti depozita i izmjene i dopune Zakona o stečaju i likvidaciji banaka, koji su stupili na snagu početkom 2020. godine. .

U izradi predloga Zakona o zaštiti depozita, kao i pripremi podzakonskih akata koji se donose na osnovu ovog zakona (posebno Metodologije za obračun premije na bazi rizika pojedinačnih kreditnih institucija), značajnu pomoć pružili su konsultanti Svjetske banke (WB).

Pored toga, konsultacije sa članicama EFDI, a koje su članice EU, doprinijele su da predlog Zakona bude u najvećoj mogućoj mjeri usklađen sa direktivama i najboljom praksom.

Skupština Crne Gore dana 2. decembra 2019. godine, donijela je ZAKON O ZAŠTITI DEPOZITA, objavljen u "Službeni list Crne Gore", br. 072/19 od 26.12.2019.

Novi Zakon je stupio na snagu 03. januara 2020.godine.

Ključne promjene predviđene novim Zakonom su:

- Obračun premije na bazi rizika pojedine kreditne institucije;
- Skraćen rok za početak isplate na 7 radnih dana;
- Povećan nivo garantovanog depozita na 100.000 eura;
- Proširen obim garantovanog depozita – uveden privremeno visoki saldo;
- Fond ima veću samostalnost, odgovornost i nezavisnost kroz sledeće aktivnosti:
 - testiranje otpornosti sistema zaštite depozita na stres;
 - mogućnost učešća u finansiranju sanacije kreditnih institucija.
 - mogućnost zaduživanja kod drugih sistema zaštite depozita država članica.

Novim Zakonom vrši se i usaglašavanje sa Osnovnim principima za efikasan sistem zaštite depozita, izdatim od Međunarodne asocijacije institucija za osiguranje depozita (Core Principles for effective Deposit Insurance Systems, IADI), koje u postupku ocjene usaglašenosti i ispunjavanja preporuka u okviru Financial Sector Assessment Program (u daljem tekstu: FSAP misije) za Crnu Goru iz 2015. godine, primjenjuju Svjetska banka i Međunarodni monetarni fond.

1.3. Članice Fonda za zaštitu depozita

U crnogorskom finansijskom sistemu, u čijoj strukturi se nalaze banke, mikrokreditne finansijske institucije, osiguravajuća društva, lizing kompanije i druge finansijske institucije, dominantan udio zauzima bankarski sektor. U 2019. godini poslovalo je trinaest banaka (stečaj dvije banke), od čega ih je jedanaest sa većinskim učešćem nerezidenata u kapitalu.

Prvu polovinu 2019. godine obilježilo je uvođenje stečajnog postupka u dvije banke u bankarskom sistemu. Savjet CBCG je, 04.01.2019. godine donio Rješenje o otvaranju stečajnog postupka nad Invest bankom Montenegro A.D. Podgorica i 05.04.2019. godine Rješenje o otvaranju stečajnog postupka nad Atlas bankom A.D. Podgorica.

U skladu sa odredbama Zakona o zaštiti depozita, istog dana, 4.januara i 5.aprila 2019. godine nastupio je zaštićeni slučaj.

Ukupni obračunati garantovani depoziti iznose 112.617.267 eura, (IMB - 22.333.240 eura za 2.677 deponenta, koji imaju garantovani depozit ≤ 50.000 eura; Atlas banka 90.284.027 eura za 90.095 deponenta koji imaju garantovani depozit ≤ 50.000 eura).

Na dan 31.12.2019. godine isplaćeno je 21.475.374 eura garantovanih depozita Invest banke Montenegro u stečaju za 881 deponenta, odnosno isplaćeno je 96,16 % ukupnih garantovanih depozita i 32,9% deponenta koji imaju garantovani depozit (mali procenat isplate broja deponenta je iz razoga što 51% deponenta, koji imaju garantovani depozit, ima depozit manji od 5 eura i nijesu došli za isplatu).

Na dan 31.12.2019. godine isplaćeno je 80.408.226 eura garantovanih depozita Atlas banke u stečaju za 10.246. deponenta, odnosno isplaćeno je 86,06 % ukupnih garantovanih depozita i 11,37% deponenta koji imaju garantovani depozit (mali procenat isplate broja deponenta je iz razoga što 73,12 % deponenta, koji imaju garantovani depozit, ima depozit manji od 5 eura i nijesu došli za isplatu).

OSNOVNE INFORMACIJE O ZAŠTITI DEPOZITA

Dana 28.02.2019. godine, Crnogorska komercijalna banka A.D. Podgorica potpisala Ugovor o kupovini 90,55% ukupnog akcijskog kapitala Societe Generale Banke Montenegro A.D. Nakon potpisanog ugovora Societe Generale Banke Montenegro A.D. je promijenila naziv u Podgorička banka A.D. Podgorica.

Na dan 31.12.2019. godine trinaest banaka su bile članice Fonda. Na 31.12.2019. godine depoziti deponovani u svim bankama su zaštićeni crnogorskim sistemom zaštite depozita u skladu sa Zakonom.

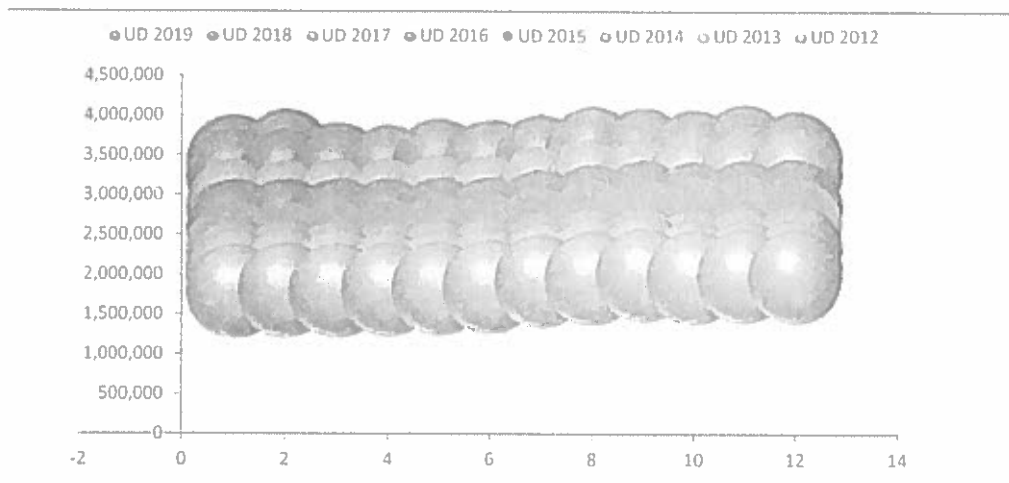
Od ukupnog iznosa depozita položenih u bankama, na depozite privrede se odnosilo 49,32%, a na depozite stanovništva 50,68% ukupnih depozita na kraju posmatranog perioda. Na godišnjem nivou depoziti stanovništva su manji za 3,55%, a depoziti privrede su veći za 5,04% u odnosu na 2018. godinu.

Na dan 31. 12. 2019. godine depoziti koji nijesu pokriveni sistemom osiguranja depozita čine 9,16% ukupnih depozita.

Grafik 1 predstavlja trend kretanja ukupnih depozita, a grafik 1-A trend kretanja garantovanih depozita u periodu od 2012. do 2019. godine.

Grafik 1.

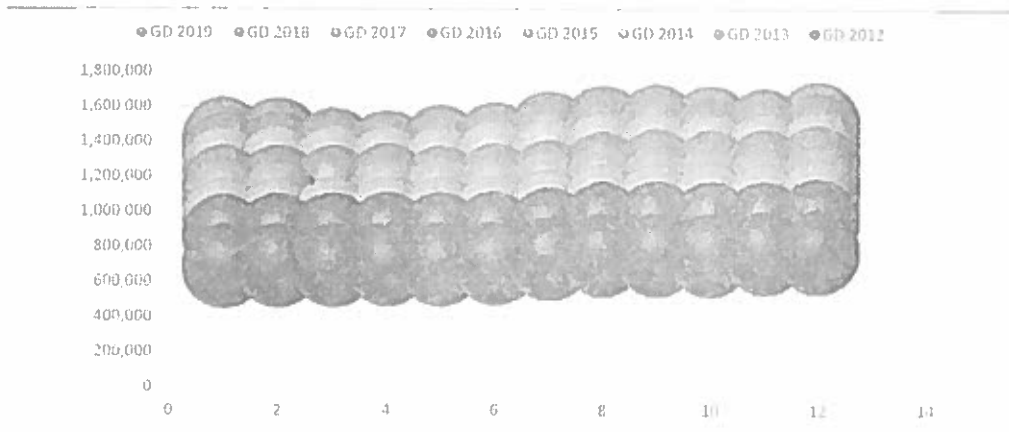
Kretanje ukupnih depozita banaka u periodu od 2012. do 2019. godine (u 000 €)

*Izvor: mjesečni izvještaji banaka

Grafik 1-A.

Kretanje garantovanih depozita banaka u periodu od 2013. do 2019. godine (u 000 €)

*Izvor: mjesečni izvještaji banaka

NIVO I STRUKTURA POJEDNIH KATEGORIJA DEPOZITA

2

2.1. Ukupni depoziti

Ukupni depoziti banaka na 31. 12. 2019. godine iznose 3.476.948.875 eura, dok su na 31. 12. 2018. godine ukupni depoziti banaka iznosili 3.461.625.244 eura. U odnosu na kraj prethodne godine, ukupni depoziti banaka povećani su za 0,44% (rast ukupnih depozita u 2018. godini iznosio je 5,84%).

Kada se iz podataka za decembar prethodne godine isključe dvije banke koje nijesu dio statistike za decembar 2019. godine, ukupni depoziti kod banaka u odnosu na kraj prethodne godine na godišnjem nivou zabilježili rast od 258,2 miliona eura ili 8,02%.

Ukupni depoziti banaka su tokom prva dva kvartala imali opadajući trend (-0,68% i -5,08%) usljed stečaja 2 banke, treći kvartal rast od 7,78% i četvrti kvartal neznatan pad od -1,15%.

Tabela 1.

Stanje ukupnih depozita po kvartalima u 2019. godini (u 000 €)

	31. 12. 2018.	31. 03. 2019.	30. 06. 2019.	30. 09. 2019.	31. 12. 2019.
UKUPNO	3.461.625	3.438.117	3.263.383	3.517.230	3.476.949

*Izvor: mjesečni izvještaji banaka

Najveći deponenti sredstava u bankama su sektori stanovništva i privrede.

Učešće sredstava deponovanih od strane sektora stanovništva u ukupnim depozitima kod banaka na 31. 12. 2019. godine iznosi 1,74 milijarde eura, odnosno 50,68%, čineći ih time i najznačajnijim deponentima crnogorskog bankarskog sistema. Broj deponenata sektora stanovništva na kraju 2019. godine iznosi 762.932 odnosno 91,84% ukupnog broja deponenata.

Na sektor privrede odnosi se 49,32% ukupnih depozita u bankama, odnosno 1,42 milijardi eura. Broj deponenata sektora privrede na kraju 2019. godine iznosi 65.467, odnosno 7,88% ukupnog broja deponenata.

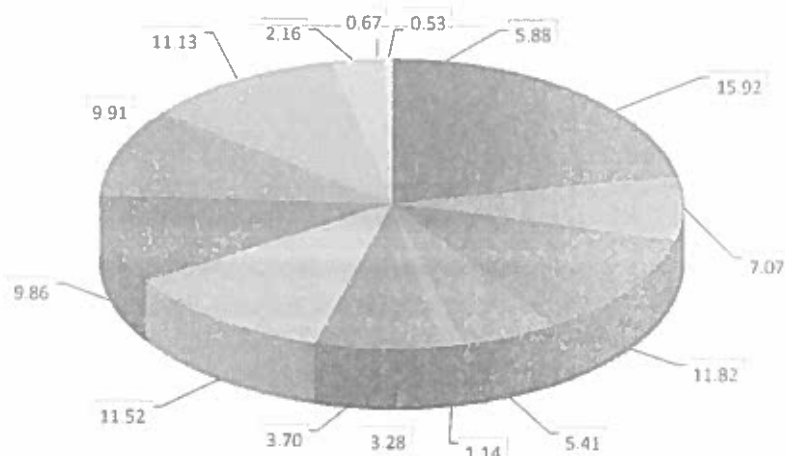
Broj deponenata na kraju 2019. godine iznosi 830.692, odnosno za 6,33% manje u odnosu na kraj 2018. godine, kada je iznosio 886.784 (stečaj dvije banke).

Tendencija smanjenja koncentracije bankarskog sektora je nastavljena i tokom 2019. godine. Od nekada izuzetno koncentrisanog tržišta i dominantne uloge tri najveće banke, danas je situacija vidno promijenjena, a tržište banaka je bliže granici tzv. konkuretnog tržišta (na kraju 2008. godine dvije banke sa najvećim iznosima depozita su imale 60,33%, na kraju 2019. godine dvije banke su imale 30,65 % depozitnog portfolija bankarskog sektora.).

Učešće pojedinih banaka u ukupnom depozitnom portfoliju na kraju 2018. godine i na kraju 2019. godine predstavljeno je graficima 2 i 3.

Grafik 2.

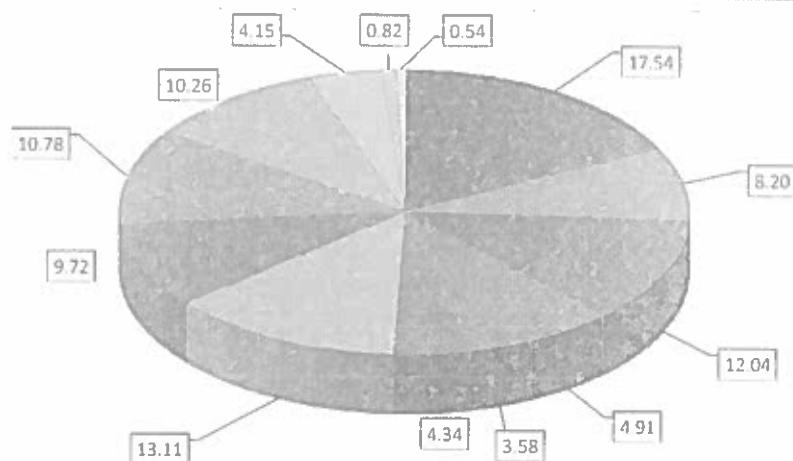
Učešće banaka u ukupnim depozitima (3.461.625.244 €) na 31. 12. 2018. godine

*Izvor: mjesečni izvještaji banaka

Grafik 3.

Učešće banaka u ukupnim depozitima (3.476.948.875 €) na 31. 12. 2019. godine

*Izvor: mjesečni izvještaji banaka

Na kraju 2018. godine najveća banka po veličini ukupnih depozita imala je 15,92% učešća u ukupnim depozitima, na kraju 2019. godine njeno procentualno učešće u ukupnim depozitima je povećano na 17,54%. Druga banka po veličini ukupnih depozita zabilježila je povećanje procentualnog učešća sa 11,82% na 13,11%.

Individualno učešće banaka u ukupnim depozitima kod ostalih banaka je na približno istom nivou na kraju 2019. godine u odnosu na kraj 2018. godine.

2.2. Depoziti lica koja nemaju pravo na isplatu garantovanog depozita

Depoziti lica koja u skladu sa članom 6 stav 2 tačke 1-12 i stav 3 tačke 1-2 Zakona nemaju pravo na isplatu garantovanog depozita predstavljeni su u tabeli 2, na kraju svakog kvartala u 2019. godini.

Podaci po kvartalima za 2019. godinu ukazuju na sledeće oscilacije ovih depozita tokom godine: povećanje u prvom i drugom kvartalu (5,64% i 4,51%), smanjenje trećem i četvrtom kvartalu (1,56% i 1,57%), tako da su ovi depoziti na kraju 2019. godine u ukupnom iznosu povećani za 6,97% u odnosu na kraj 2018. godine. Broj deponenata koji nemaju pravo na isplatu garantovanog depozita na kraju 2019. godine iznosi 2.293 odnosno za 6,86% manje u odnosu na kraj 2018. godine (kada je iznosio 2.462).

Tabela 2.

Depoziti lica koja nemaju pravo na isplatu garantovanih depozita po kvartalima u 2019. godini (u 000 €)

	31. 12. 2018.	31. 03. 2019.	30. 06. 2019.	30. 09. 2019.	31. 12. 2019.
Depoziti lica koja nemaju pravo na isplatu	297.903	314.702	328.891	323.750	318.668
UKUPNI DEPOZITI	3.461.625	3.438.117	3.236.383	3.517.230	3.476.949
% učešća u depozitima	8,61	9,15	10,08	9,20	9,17

Izvor: mesečni izveštaji banaka

Na dan 31. 12. 2019. godine ova kategorija depozita čini 9,17% ukupnih depozita. Učešće ove kategorije depozita u ukupnim depozitima je neznatno izmijenjeno u odnosu na 31. 12. 2018. godine kada je iznosilo 8,61% ukupnih depozita.

Depoziti državnih organa i organizacija imaju najveće učešće u strukturi depozita lica koja nemaju pravo na isplatu garantovanih depozita (49,11%).

Učešće depozita finansijskih institucija u ovoj kategoriji depozita iznosi 12,38%, dok učešće depozita pravnih lica koja se bave poslovima osiguranja iznosi 4,38%, a depoziti pravnih lica koja direktno ili indirektno učestvuju sa 5% ili više u kapitalu ili glasačkim pravima u toj banci iznosi 7,55%.

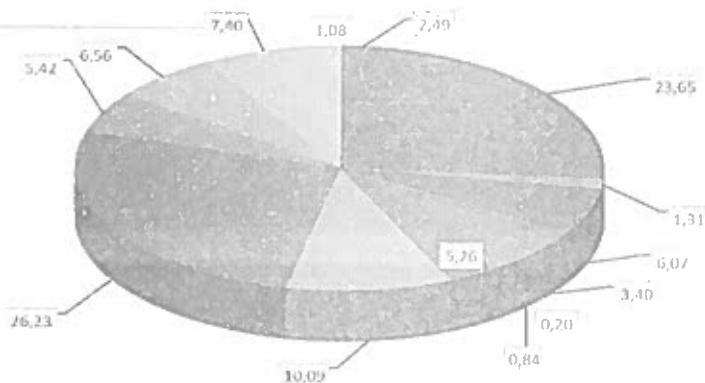
Procentualno povećanje depozita lica koja nemaju pravo na isplatu garantovanog depozita (6,97%) na kraju 2019. godine u odnosu na kraj 2018. godine je rezultat sledećih promjena:

- depoziti državnih organa i organizacija i organi i organizacije opštine, odnosno drugog oblika lokalne samouprave (smanjenje za 4,89% odnosno 4,5 miliona €);
- depoziti investicionih fondova i društva za upravljanje investicionim fondovima (povećanje za 4,60% odnosno 17 miliona €);
- depoziti imaoaca hartija od vrijednosti i drugih finansijskih instrumenata koje je izdala ili čiju isplatu garantuje banka (smanjenje za 1,23% tj. 3,8 miliona €);
- depoziti pravnih lica koja direktno ili indirektno učestvuju sa 5% ili više u kapitalu ili glasačkim pravima u toj banci (smanjenje za 1,44% odnosno 2,8 miliona €);
- depoziti banke, kreditne unije, mikrokreditne finansijske institucije i lica koja obavljaju kreditno garantne poslove (povećanje za 5,20% odnosno 18 miliona €);

Ostale kategorije depozita lica koja nemaju pravo na isplatu garantovanog depozita nijesu imale značajnije promjene na kraju ovog izveštajnog perioda u odnosu na prethodni izveštajni period.

Grafik 4.

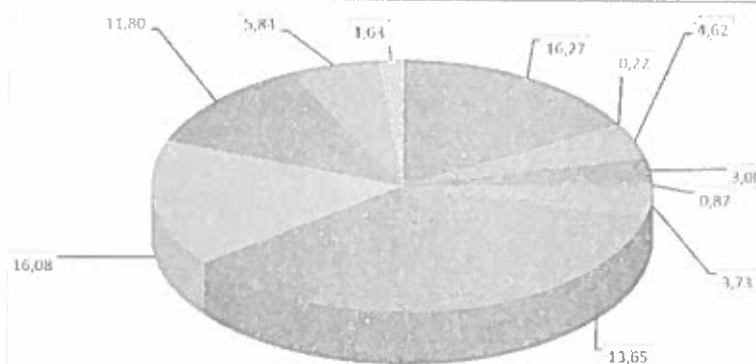
Depoziti lica koja nemaju pravo na isplatu garantovanog depozita po bankama na dan 31. 12. 2018. godine

*Izvor: mjesečni izvještaji banaka

Grafik 5.

Depoziti lica koja nemaju pravo na isplatu garantovanog depozita po bankama na dan 31. 12. 2019. godine

*Izvor: mjesečni izvještaji banaka

Kretanje kategorije depozita deponenata koji nemaju pravo na isplatu garantovanog depozita nema direktnog uticaja na sistem zaštite depozita, ali neophodno je pratiti njihova kretanja sa stanovišta odnosa ukupnih i garantovanih depozita za utvrđivanje metodologije visine stope za obračun redovne premije.

2.3. Depoziti lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita

Svi deponenti čiji depoziti nijesu isključeni u smislu člana 6 stav 2 tačke 1-12 i stav 3 tačke 1-2 Zakona imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (Tabela 3).

Depoziti lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita, odnosno, ukupni depoziti fizičkih i pravnih lica koja se uključuju u sistem zaštite depozita na 31. 12. 2019. godine iznose 3.158.281.035 eura, dok su na 31. 12. 2018. godine iznosili 3.163.722.111 eura. Ova kategorija depozita bilježi neznatno smanjenje na godišnjem nivou od 0,17%.

NIVO I STRUKTURA POJEDNIH KATEGORIJA DEPOZITA

Podaci po kvartalima za 2019. godinu ukazuju na sledeće oscilacije ovih depozita tokom godine: smanjenje u prvom, drugom i četvrtom kvartalu (1,27%, 6,05% i 1,10%), povećanje u trećem kvartalu (8,83%), tako da su ovi depoziti na kraju 2019. godine u ukupnom iznosu neznatno smanjeni za 0,17% u odnosu na kraj 2018. godine.

Tabela 3.

Depoziti lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (u 000 C)

	UKUPNO	Fizička lica	Pravna lica	FL u % (2/1)	PL u % (3/1)
	1	2	3	4	5
31. 12. 2018.	3.163.722	1.818.190	1.345.532	57,17	42,53
31. 03. 2019.	3.123.415	1.745.145	1.378.270	55,87	44,13
30. 06. 2019.	2.934.492	1.674.140	1.260.352	57,05	42,95
30. 09. 2019.	3.193.480	1.723.582	1.469.898	53,97	46,03
31. 12. 2019.	3.158.281	1.738.233	1.420.048	55,04	44,96
31. 12. 2019 / 31. 12. 2018.	-0,17%	-4,40%	5,54%		
31. 12. 2019 – 31. 12. 2018.	-5.441	-79.957	74.516		

*Izvor: mjesečni izvještaji banaka

U strukturi depozita lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (koji iznose 90,83% ukupnih depozita) dominiraju depoziti fizičkih lica. Na stanovništvo se odnosi 55,04%, dok depoziti pravnih lica čine 44,96% depozita lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita.

Struktura ovih depozita na kraju 2019. godine nije značajnije promijenjena u odnosu na kraj 2018. godine. Obije kategorije depozita u posmatranom izvještajnom periodu zabilježile su promjene (smanjenje učešća fizičkih lica za 4,40%, odnosno povećanje učešća pravnih lica za 5,54%), tako da je promjena na ukupnom nivou smanjenje 0,17%.

Tabela 3.1.

Broj deponenata koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita

	UKUPNO	Fizička lica	Pravna lica	FL u % (2/1)	PL u % (3/1)
	1	2	3	4	5
31. 12. 2018.	885.626	818.558	67.068	92,43	7,57
31. 03. 2019.	883.149	816.305	66.844	92,43	7,57
30. 06. 2019.	815.445	751.363	64.082	92,14	7,86
30. 09. 2019.	823.153	758.274	64.879	92,12	7,88
31. 12. 2019.	828.399	762.932	65.467	92,10	7,90
31. 12. 2019 / 31. 12. 2018.	-6,46%	-6,80%	-2,39%		
31. 12. 2019 – 31. 12. 2018.	-5.441	-79.957	74.516		

*Izvor: mjesečni izvještaji banaka

Broj deponenata koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita u 2019. godini smanjio se na 828.399 (885.626 na kraju 2018. godine), odnosno za 6,46%, pri čemu se broj deponenata fizičkih lica smanjio za 6,80% a broj deponenata pravnih lica za 2,39%.

Na dan 31. 12. 2019. godine 828.399 deponenta imaju pravo na isplatu garantovanih depozita. Od ovog broja deponenata njih 73.383 imaju dospelje obaveze prema banci veće od depozita (ovim deponentima ne bi bio isplaćen garantovani depozit, već bi se njihov depozit

„prebio“ – kompenzovao sa dospjelim obavezama prema banci). U tabeli 3.2. kolona 1 dat je broj deponenata koji imaju depozit veći od dospjelih obaveza prema banci, odnosno broj deponenata kojima bi, u slučaju hipotetičkog uvođenja stečaja u svim bankama, Fond izvršio isplatu garantovanih depozita (755.016 deponenata).

Tabela 3.2.

Broj deponenata koji imaju depozit⁴ veći od dospjelih obaveza prema banci

	UKUPNO	Fizička lica	Pravna lica	FL u % (2/1)	PL u % (3/1)
	1	2	3	4	5
31. 12. 2018.	800.171	738.783	61.388	92.43	7.57
31. 03. 2019.	800.279	736.221	64.058	92.43	7.57
30. 06. 2019.	732.527	670.834	61.693	92.14	7.86
30. 09. 2019.	738.128	675.429	62.699	92.12	7.88
31. 12. 2019.	755.016	691.760	63.256	92.10	7.90
31. 12. 2019. / 31. 12. 2018.	0,94%	0,94%	1,03%		
31. 12. 2019. – 31. 12. 2018.	-45.155	47.023	1.868		

*Izvor: mjesečni izvještaji banaka

2.4. Garantovani depoziti

Garantovani depoziti na dan 31. 12. 2019. godine iznose 1.511.615.831 eura, dok su na dan 31. 12. 2018. godine iznosili 1.466.697.210 eura. U odnosu na kraj prethodne godine ova kategorija depozita je povećana za 3,06%.

Kada se iz podataka za decembar prethodne godine isključe dvije banke koje nijesu dio statistike za decembar 2019. godine, ukupni garantovani depoziti kod banaka u odnosu na kraj prethodne godine na godišnjem nivou zabilježili rast 11,90%.

Skupština Crne Gore je dana 2. decembra 2019. godine, usvojila Zakon o zaštiti depozita (“Službeni list Crne Gore”, br. 072/19 od 26.12.2019), koji stupa na snagu 3. januara 2020. godine.

Novim zakonom povećan je nivo zaštite sa 50.000 eura na 100.000 eura. Depoziti koji predstavljaju privremeni visoki saldo zaštićeni su u dodatnom iznosu do 30.000 eura, šest mjeseci nakon knjiženja ili od trenutka kada ti depoziti postanu pravno prenosivi.

Od dana stupanja na snagu novog zakona do pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, Fond nastavlja da obračunava i vrši isplatu garantovanog depozita do iznosa od 50.000 eura po deponentu, po banci.

Ukupni garantovani depoziti su tokom 2019. godine imali neujednačene promjene na kvartalnom nivou. U prvom kvartalu 2019. godine su smanjeni (3,97%) u odnosu na zadnji kvartal 2018. godine. U drugom kvartalu ostvareno je neznatno smanjenje (1,25%) u odnosu

⁴ Garantovani depozit utvrđuje se pojedinačno za svakog deponenta, na način što se ukupna sredstva deponenta po svim njegovim depozitima na dan nastanka zaštićenog slučaja, uključujući i dospjelu kamatu, umanje za iznos dospjelih obaveza tog deponenta prema banci (proizilazi razlika u broju deponenata u Tabeli 3.2. i Tabeli 3.1., jer jedan broj deponenata ima veće dospjele obaveze od depozita).

NIVO I STRUKTURA POJEDINI KATEGORIJA DEPOZITA

na prvi kvartal. U trećem kvartalu 2019. godine garantovani depoziti su povećani za 7,40% u odnosu na prethodni kvartal. U četvrtom kvartalu 2019. godine nastavljena je tendencija rasta garantovanih depozita, tako da su neznatno povećani (1,19%) u odnosu na treći kvartal iste godine.

Na dan 31. 12. 2018. godine garantovani depoziti učestvovali su 42,37% u ukupnim depozitima, a na dan 31. 12. 2019. godine čine 43,48% ukupnih depozita. Na dan 31. 12. 2018. godine garantovani depoziti učestvovali su 46,36% u zaštićenim depozitima, a na dan 31. 12. 2019. godine čine 47,86% zaštićenih depozita.

Tabela 4.

Učešće garantovanih depozita u zaštićenim depozitima u 2019. godini (u 000 €)

	31. 12. 2018.	31. 03. 2019.	30. 06. 2019.	30. 09. 2019.	31. 12. 2019.
GARANTOVANI DEPOZITI	1.466.697	1.408.479	1.390.897	1.493.846	1.511.616
ZAŠTIĆENI DEPOZITI	3.163.722	3.123.415	2.934.492	3.193.480	3.158.281
UČEŠĆE GD* u ZD**	46,36%	45,09%	47,40%	46,78%	47,86%

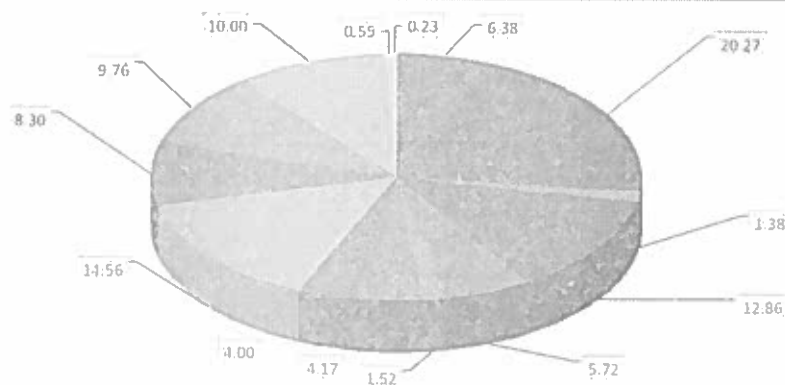
*Izvor: mjesečni izvještaji banaka; *Garantovani depoziti = GD; **Zaštićeni depoziti = ZD

Na dan 31. 12. 2019. godine garantovani depoziti su za 44,9 miliona eura veći od garantovanih depozita na dan 31. 12. 2018. godine što je za 63% manje od porasta u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu. (stecaj dvije banke).

Iako su u toku izvještajnog perioda garantovani depoziti povećani, struktura garantovanih depozita po bankama na kraju 2019. godine nije se značajnije promijenila u odnosu na strukturu na kraju 2018. godine.

Grafik 6.

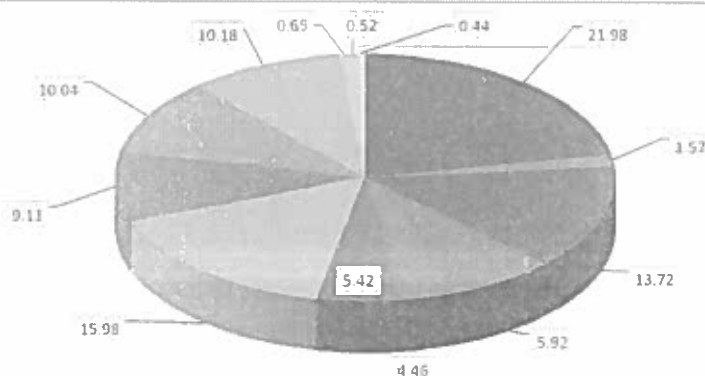
Garantovani depoziti po bankama na dan 31. 12. 2018. godine

*Izvor: mjesečni izvještaji banaka

Grafik 7.

Garantovani depoziti po bankama na dan 31. 12. 2019. godine

*Izvor: mjesečni izvještaji banaka

Kod dvije banke nalazi se 37,96% ukupnih garantovanih depozita, što predstavlja neznatno povećanje u odnosu na kraj 2018. godine, kada se kod ove dvije banke nalazilo 34,83% ukupnih garantovanih depozita.

Kod banke sa najvećim garantovanim depozitima neznatno je povećan procenat njenog učešća u ukupnim garantovanim depozitima sa 20,27% na 21,98%. Kod druge banke po veličini garantovanih depozita procenat učešća u ukupnim garantovanim depozitima se povećao sa 14,56% na 15,98%, dok se kod treće banke procenat učešća neznatno povećao (sa 12,86% na 13,72%).

Na kraju izvještajnog perioda dvije banke, kod kojih se nalazi 30,65% ukupnih depozita, imaju 37,96% garantovanih depozita.

Tabela 4.1.

Garantovani depoziti (fizička i pravna lica) u 000 €.

	UKUPNO	Fizička lica	Pravna lica	FL u % (2/1)	PL u % (3/1)
	1	2	3	4	5
31. 12. 2018.	1.466.697	1.215.710	250.987	82,89	17,11
31. 03. 2019.	1.408.479	1.168.570	239.910	82,97	17,03
30. 06. 2019.	1.390.897	1.147.148	243.750	82,48	17,52
30. 09. 2019.	1.493.846	1.216.815	277.031	81,46	18,54
31. 12. 2019.	1.511.616	1.248.267	263.348	82,58	17,42
31. 12. 2019 / 31. 12. 2018.	1,03%	1,03%	1,05%		
31. 12. 2019 – 31. 12. 2018.	44.919	32.557	12.362		

*Izvor: mjesečni izvještaji banaka

U odnosu na 31. 12. 2018. godine garantovani depoziti na dan 31. 12. 2019. godine su veći za 1,03% (fizičkih lica 1,03%, a pravnih lica 1,05%).

NIVO I STRUKTURA POJEDNIH KATEGORIJA DEPOZITA

Tabela 4.2.

Broj deponenata koji imaju pravo na isplatu i broj deponenata koji imaju veći depozit od dospjelih obaveza prema banci imaju garantovani depozit

	BROJ DEPONENTATA KOJI IMAJU PRAVO NA ISPLATU GARANTOVANOG DEPOZITA			BROJ DEPONENTATA (NAKON ODUZIMANJA DOSPJELIH OBAVEZA) KOJI IMAJU GARANTOVANI DEPOZIT ≤ 50.000 €					
	UKU- PNO	Fizička lica	Pravna lica	UKU- PNO	Fizička lica	Pravna lica	Pokrive- nost %	Pokrive- nost %	Pokrive- nost %
	1	2	3	4	5	6	7 (= 4/1)	8 (= 5/2)	9 (= 6/3)
31. 12. 18.	808.860	745.077	63.783	800.171	738.783	61.388	98,93	99,16	96,25
31. 03. 19.	883.149	816.305	66.844	800.279	736.221	64.058	90,62	90,19	95,83
30. 06. 19.	815.445	751.363	64.082	732.527	670.834	61.693	89,83	89,28	96,27
30. 09. 19.	823.153	758.274	64.879	738.18	675.429	62.699	89,67	89,07	96,64
31. 12. 19.	828.399	762.932	65.467	755.016	691.760	63.256	91,14	90,67	96,62

* Izvor: mjesečni izvještaji banaka

Broj deponenata, nakon oduzimanja dospjelih obaveza, koji imaju garantovani depozit iznosi 755.016, što čini 91,14% ukupnog broja deponenata koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (828.399).

Broj deponenata koji imaju garantovani depozit ≤ 50.000 eura na kraju 2019. godine iznosi 746.375, što čini 98,85% ukupnog broja deponenata koji imaju garantovani depozit (755.016).

Na njih se odnosi 71,42% ukupnih garantovanih depozita (1.079.565.831 €) sa sledećom strukturom: 685.638 fizičkih lica ili 99,11% ukupnog broja deponenata fizičkih lica koja imaju pravo na isplatu i 60.737 pravnih lica ili 96,01% ukupnog broja deponenata pravnih lica koja imaju pravo na isplatu.

Broj deponenata koji imaju pravo na isplatu i imaju depozit > 50.000 eura iznosi 8.641, od čega 6.122 fizičkih lica (ili 0,88% ukupnog broja deponenata fizičkih lica koji imaju garantovani depozit) i 2.519 pravnih lica (ili 3,98% ukupnog broja deponenata pravnih lica koja imaju garantovani depozit).

Iz navedenog, 98,85% ukupnog broja deponenata koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita ima depozit ≤ 50.000 eura.

Dakle, od ukupnog broja deponenata koji imaju pravo na isplatu garantovanog depozita 1,14% ima depozit > 50.000 eura. Na njih se odnosi 28,58% ukupnih garantovanih depozita (Tabela 4.3.).

Tabela 4.3.

Garantovani depoziti (fizička i pravna lica) u 000 €.

Stanje na dan: 31. 12. 2019.	Iznos (u 000 €)	Broj de- pone- nata	Dospjele obaveze (u 000 €)	Saldo (u 000 €)	Br.depo- nena ta koji imaju GD	% Pokrića
Depoziti	A	B	C	D	E	
Depoziti lica koja imaju pravo na isplatu garantovanih depozita	3.158.281	828.399	14.965	3.154.855	755.016	
Depoziti fizičkih lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita	1.738.233	762.932	3.523	1.737.812	691.760	
Depoziti fizičkih lica ≤ 50.000 €	942.253	756.760	3.450	942.167	685.638	90,67
Depoziti fizičkih lica > 50.000 ≤ 100.000 €	273.872	4.239	52	273.873	4.212	
Depoziti fizičkih lica > 100.000 €	522.108	1.933	20	521.772	1.910	
GARANTOVANI DEPOZITI FIZIČKIH LICA				1.248.267	691.760	
Depoziti pravnih lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita	1.420.048	65.467	11.442	1.417.043	63.256	
Depoziti pravnih lica ≤ 50.000 €	138.155	62.889	9.388	137.398	60.737	96,62
Depoziti pravnih lica > 50.000 ≤ 100.000 €	72.608	1.017	340	71.870	999	
Depoziti pravnih lica > 100.000 €	1.209.285	1.561	1.715	1.207.775	1.520	
GARANTOVANI DEPOZITI PRAVNIH LICA				263.348	63.256	
GARANTOVANI DEPOZITI				1.511.616	755.016	91,14

*Izvor: mjesečni izvještaji banaka

Ukupni depoziti lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita (zaštićeni depoziti) nakon odbijanja dospjelih obaveza na dan 31. 12. 2019. godine iznose 3.154.854.647 eura, od čega se na zaštićene depozite fizičkih lica odnosi 1.737.812.143 eura ili 55,08%, dok se na zaštićene depozite pravnih lica odnosi 1.417.042.504 eura, ili 44,92%.

Ukupni garantovani depoziti iznose 1.511.615.831 eura, ili 47,91% ukupnih zaštićenih depozita. Na garantovane depozite deponenata koji imaju u bankama do 50.000 eura odnosi se 1.079.565.831 eura ili 71,42% ukupnih garantovanih depozita.

Ukupni garantovani depoziti fizičkih lica iznose 1.248.267.401 eura ili 39,57% ukupno zaštićenih depozita (82,58% ukupnih garantovanih depozita).

Broj deponenata fizičkih lica koji imaju depozit ≤ 50.000 eura je 685.638 i njihovi depoziti iznose 942.167.401 eura, ili 75,48% ukupnih garantovanih depozita fizičkih lica (54,22% ukupnih zaštićenih depozita fizičkih lica).

Broj deponenata fizičkih lica koji imaju depozit veći od 50.000 eura, a imaju pravo na isplatu garantovanog depozita, iznosi 6.122 i njima bi u slučaju stečaja bilo isplaćeno 306.100.000 eura ili 24,52% ukupnih garantovanih depozita fizičkih lica (17,61% ukupnih zaštićenih depozita fizičkih lica).

Ukupni depoziti pravnih lica koja imaju pravo na isplatu garantovanog depozita nakon odbijanja dospjelih obaveza na dan 31. 12. 2019. godine iznose 1.417.042.504 eura i čine 44,92% ukupno zaštićenih depozita.

NIVO I STRUKTURA POJEDNIH KATEGORIJA DEPOZITA

Broj deponenata pravnih lica koji imaju depozit ≤ 50.000 eura je 60.737 i njihovi garantovani depoziti iznose 137.398.430 eura ili 52,17% ukupnih garantovanih depozita pravnih lica (9,70% ukupnih zaštićenih depozita pravnih lica).

Broj deponenata pravnih lica koji imaju depozit veći od 50.000 eura, a imaju pravo na isplatu garantovanog depozita, iznosi 2.519 i njima bi, u slučaju stečaja bilo isplaćeno 125.950.000 eura ili 47,82% ukupnih garantovanih depozita pravnih lica (8,89% ukupnih zaštićenih depozita pravnih lica).

Ukupni garantovani depoziti pravnih lica iznose 263.348.430 eura ili 17,42% ukupnih garantovanih depozita (8,35% ukupno zaštićenih depozita).

Kako je sistem osiguranja depozita u osnovi koncipiran da zaštiti male, nesofisticirane deponente (deponenti koji nemaju ili imaju veoma skromna saznanja o upravljanju finansijskim sredstvima), to je ovako visok obuhvat broja deponenata (98,85%), kojima bi u potpunosti bili isplaćeni depoziti, pokazatelj da je i visina garantovanog depozita od 50.000 eura dobro koncipirana i da je u skladu sa ekonomskom snagom deponenata.

U skladu sa Direktivom 2014/49/EC, obavezan nivo garantovanih depozita za zemlje članice EU je 100.000 eura. S obzirom na to da je, procenat pokrivenosti broja deponenata u našem sistemu osiguranja depozita veoma visok, smatramo da je opravdano da se iznos garantovanog depozita zadrži na nivou od 50.000 eura sve do pristupanja Crne Gore EU.

Prosječan iznos garantovanog depozita ⁵			
	31.12.2018.	31.12.2019.	povećanje
Pravna lica	3.935	4.163	5,80 %
Fizička lica	1.632	1.804	10,57 %
UKUPNO	1.813	2.002	10,95 %

⁵ Pokazatelj prosječnog iznosa garantovanog depozita je znatno niži od stvarnog stanja, ovo iz razloga što ima deponenata koji imaju račune u više banaka, sa saldom manjim od jednog eura, i tako se uvećava broj deponenata (kod Atlas banke u stečaju od 90.095 deponenata, 45.002 deponenta imaju depozit manji od 1 €)

IZLOŽENOST FONDA PREMA BANKAMA

3.1. Izloženost Fonda prema bankama

Ukupna izloženost Fonda prema bankama predstavlja se koeficijentom pokrivenosti (Coverage ratio), odnosom sredstava Fonda prema ukupnim obavezama Fonda za slučaj hipotetičkog stečaja u svim bankama (sredstva Fonda/ukupni garantovani depoziti).

Sredstva Fonda na 31. 12. 2019. godine iznose 64.502.811 eura, dok garantovani depoziti na 31. 12. 2019. godine iznose 1.511.615.831 eura.

Koeficijent pokrivenosti (Coverage ratio) je međunarodno priznat koeficijent za mjerenje i iskazivanje stepena pokrivenosti garantovanih depozita. Pokrivenost garantovanih depozita sredstvima Fonda na ukupnom nivou na 31. 12. 2019. godine iznosi 4,27% (za garantovani depozit ≤50.000 eura), dok je u prethodnoj godini pokrivenost garantovanih depozita sredstvima Fonda iznosila 7,60% (smanjenje koeficijenta pokrivenosti je rezultat stečaja dvije banke – isplata garantovanih depozita- smanjenje sredstava Fonda).

Izloženost Fonda prema pojedinim bankama (odnos sredstava Fonda prema garantovanim depozitima kod pojedine banke – pokrivenost garantovanih depozita po bankama) na dan 31. 12. 2019. godine dat je u Tabeli 5 i Grafiku 8.

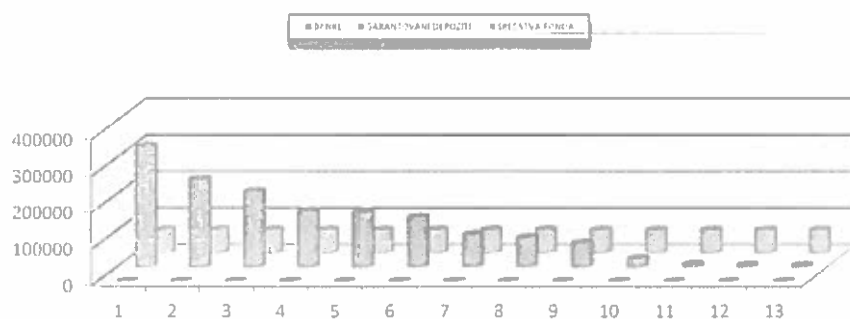
Tabela 5.

Procenat pokrivenosti garantovanih depozita sredstvima Fonda (u 000 €)

BANKE	GARANTOVANI DEPOZITI	SREDSTVA FONDA	procenat pokrića (%)	Sredstva Fonda sa sredstvima EBRD	Procenat pokrića 1 (%)	Nedostajuća sredstva 1	Nedostajuća sredstva 2
1	2	3	4	5	6	7	8
1	332.183	64.503	19,42	94.503	28,45	<u>267.680</u>	<u>237.680</u>
2	241.592	64.503	26,70	94.503	39,12	<u>177.089</u>	<u>147.089</u>
3	207.405	64.503	31,10	94.503	45,56	<u>142.902</u>	<u>112.902</u>
4	153.888	64.503	41,92	94.503	61,41	<u>89.385</u>	<u>59.385</u>
5	151.840	64.503	42,48	94.503	62,24	<u>87.337</u>	<u>57.337</u>
6	137.716	64.503	46,84	94.503	68,62	<u>73.213</u>	<u>43.213</u>
7	89.456	64.503	72,11	94.503	105,64	<u>21.953</u>	
8	81.956	64.503	78,70	94.503	115,31	<u>17.453</u>	
9	67.489	64.503	95,58	94.503	140,03	<u>2.986</u>	
10	23.723	64.503	271,90	94.503	398,37		
11	9.894	64.503	651,97	94.503	955,19		
12	7.802	64.503	826,73	94.503	1.211,24		
13	6.674	64.503	966,54	94.503	1.416,07		
UKUPNO	1.511.616	64.503	4,27	94.503	6,25		

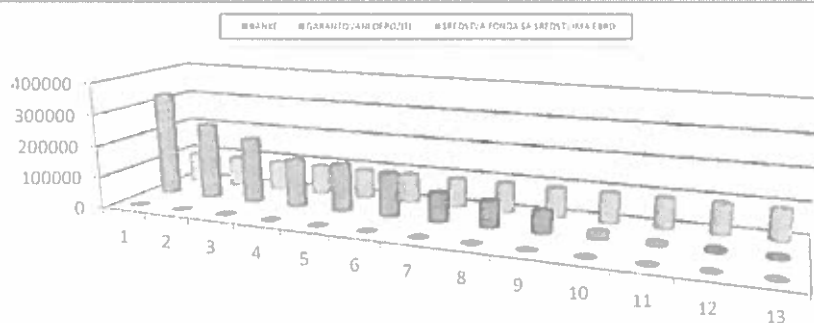
*Izvor: mjesečni izvještaji banaka i knjigovodstvo Fonda

Grafik 8.
Izloženost Fonda pojedinačno po bankama (bez sredstava EBRD)

*Izvor: mjesečni izvještaji banaka i knjigovodstvo Fonda

Grafik 8.1.
Izloženost Fonda pojedinačno po bankama (sa sredstvima EBRD)

*Izvor: mjesečni izvještaji banaka i knjigovodstvo Fonda

U slučaju uvođenja stečajnog postupka, pojedinačno u jednoj od 7 banaka, sredstva Fonda i sredstva obezbijedena kroz Ugovor o „Stand by“ aranžmanu sa EBRD (ovaj aranžman ističe u novembru 2020. godine) bila bi dovoljna za isplatu garantovanih depozita za sve deponente kod bilo koje od navedenih 7 banaka (predstavljeno u Tabeli 5, kolona „nedostajuća sredstva 2“).

Fond bi nedostajuća sredstva obezbijedio iz dodatnih izvora na jedan od načina predviđen Zakonom (naplatom vanredne premije; uzimanjem pozajmice iz budžeta Crne Gore; uzimanjem kredita od stranih banaka i finansijskih institucija i izdavanjem hartija od vrijednosti, ili kombinacijom dva ili više navedenih mogućih izvora).

U skladu sa Zakonom ciljani iznos je najmanje 10% garantovanih depozita. Kada sredstva Fonda (bez donacija) dostignu nivo od 10% garantovanih depozita, UO Fonda može donijeti odluku o smanjenju stope redovne premije, odnosno o privremenom obustavljanju naplate redovne premije.

Ako se sredstva Fonda smanje na manje od 6% iznosa ukupnih garantovanih depozita svih kreditnih institucija, redovna premija će se odrediti na način da se minimalni ciljani nivo može dostići u roku od šest godina.

Fond je u novembru 2019. godine produžio na godinu korišćenje sredstava „Stand by“ aranžmana zaključenog 2010. godine sa EBRD, kojim se za potrebe isplate garantovanih depozita može koristiti 30.000.000 eura u narednoj godini. Sa ovim sredstvima koja, kroz Ugovor o „Stand by“ aranžmanu, EBRD stavlja na raspolaganje Fondu (samo u slučaju nastanka stečaja u nekoj od banaka), koeficijent pokrića iznosi 6,25% (Tabela 6).

Tabela 6.

Koeficijent pokrivenosti garantovanih depozita u sistemu

Garantovani depoziti 31. 12. 2019.	Sredstva Fonda 31. 12. 2019.	% pokrivenosti garantovanih depozita
1	2	2/1
1.511.615.831	64.502.812 ⁶	4,27%
1.511.615.831	94.502.812 ⁷	6,25%

*Izvor: mjesečni izvještaji banaka i knjigovodstvo Fonda

⁶ Sredstva Fonda (od premija, donacija i prihoda od poslovanja Fonda).

⁷ Sredstva Fonda uvećana za sredstva obezbijedena kroz kredit sa EBRD (30 miliona eura).

**AKTIVNOSTI FONDA U
2019.GODINI**

4

4.1. Opšte napomene

Aktivnosti Fonda sprovedene u toku 2019. godine realizovane su u tri segmenta:

- prioritet su bile aktivnosti kod nastanka “zaštićenog slučaja”, izvršiti isplatu garantovanih depozita u veoma kratkom roku i na najbolji mogući način za deponente banaka u stečaju.
- drugi značajan dio aktivnosti odnosio se na izradu nacrtu Zakona o zaštiti depozita, a sve u cilju harmonizacije sa zakonodavstvom EU. Nakon javne rasprave i usaglašavanja sa Sekretarijatom za zakonodavstvo, Zakon je odobren od strane Evropske komisije i u decembru usvojen u Skupštini Crne Gore.
- Pripreme za izradu Metodologije za obračun premije na bazi rizika, koja je pripremana sa ekspertima Svjetske Banke i koja je u završnoj fazi testiranja.

Pored navedenih aktivnosti Fonda, u izvještajnom periodu realizuju se, u skladu sa Programom rada Fonda za 2019. godinu i Strateškim planom Fonda za period od 2016. godine do 2021. godine i ostali planirani ciljevi i zadaci.

Strateški plan Fonda za period od 2016. do 2021. godine dao je osnovne smjernice dugoročnog razvoja, u skladu sa promjenama koje su se desile ili će se desiti u okruženju i moguće pravce djelovanja, kako bi se postavljeni ciljevi dostigli. Strateški plan istovremeno postaje operativni plan, dok strategije daju smjernice i određuju prioritete dugoročnog razvoja pojedinih djelova. Takođe, ovaj plan daje i okvirni program za donošenje budžeta Fonda u narednom periodu, uključujući i kapitalna ulaganja.

Fond nastavlja realizovanje Plana integriteta koji predstavlja skup mjera pravne i faktičke prirode kojima se sprječavaju i otklanjaju mogući i stvarni rizici koji mogu uticati na zakonito, efikasno, ekonomično, efektivno i profesionalno funkcionisanje Fonda i pogodovati nastanku i razvoju korupcije i ostalih zloupotreba.

Tokom izvještajne godine, kroz saopštenja za javnost, učešće u emisijama obrazovno informativnog sadržaja, intervju u štampi i na radiju, Fond je na prikladan način obavještavao javnost o toku isplate garantovanih depozita i na taj način ispunjavao svoj osnovni cilj, očuvanje stabilnosti bankarskog i finansijskog sistema i značajno doprinio očuvanju povjerenja deponenata u bankarski sistem.

U novembru 2019. godine Aneksom je produžen, za još godinu dana, ugovor o “Stand-by” aranžmanu, koji je potpisan 2010. godine između Fonda i EBRD, uz iste uslove kao iz osnovnog ugovora, s tim da je rok povlačenja sredstava jedna godina, a period otplate 5 (pet) godina. Potpisivanjem ovog Aneksa, dodatno je ojačana finansijska pozicija Fonda, da kod nastanka “zaštićenog slučaja” može intervenisati i isplatiti garantovane depozite, ne samo kod “malih” već i kod srednjih banaka.

INFORMACIJE O TOKU ISPLATE GARANTOVANIH DEPOZITA DEONENTIMA

Invest banke Montenegro u stečaju i Atlas banke u stečaju

Radi prikaza aktivnosti tokom isplate garantovanih depozita u sledećoj tabeli dajemo podatke o broju pregleda web sajta, broju emailova i telefonskih poziva:

Posjećenost sajta i komunikacija tokom isplate garantovanih depozita

PREGLED SAJTA			KOMUNIKACIJA	
PERIOD	KORISNIKA	PREGLEDA	telefon	email
07.12.2018-27.01.2019	2.017	3.582	627	140
28.01.2019- w23.04.2019	3.646	8.061	1.223	376
24.04.2019 -31.12.2019	3.697	5.682	5.365	1.747
UKUPNO	9.360	17.325	7.215	2.263

1. INVEST BANKA MONTENEGRO – u stečaju

CBCG je 07.12.2018 godine donijela Rješenje o uvođenju privremene uprave u Invest Banci Montenegro A.D. Podgorica i Atlas banci A.D. Podgorica, a 04.01.2019. godine dostavila Fondu Rješenje, broj 0101-10202-3/2018 o otvaranju stečajnog postupka nad Invest bankom Montenegro, tako da je u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti depozita ("Službeni list CG" br 44/10, 40/11 i 47/15) istog dana nastupio zaštićeni slučaj.

U skladu sa Zakonom o zaštiti depozita, Pravilniku o obavještavanju deponenata i potencijalnih deponenata o sistemu zaštite depozita, procedurama, smjernicama i uputstvima za postupanje zaposlenih u Fondu kod nastanka zaštićenog slučaja, Fond je istog dana, 04.01.2019. godine, objavio Obavještenje o nastanku zaštićenog slučaja, obavezi Fonda da izvrši isplatu garantovanih depozita, načinu obračuna i visini garantovanog depozita u 4 štampana medija koja se distribuiraju na teritoriji Crne Gore. Ovo obavještenje objavljeno je na sajtu Fonda i dostavljeno je svim crnogorskim televizijskim i radio stanicama i elektronskim portalima. Takođe, u cilju obavještavanja o nastanku zaštićenog slučaja, direktor Fonda je gostovao u emisijama koje su se bavile temom isplate garantovanih depozita i na dnevnoj osnovi davao intervjue sa ažuriranim podacima raznim televizijskim i radio stanicama.

Sva obavještenja su istovremeno prevedena i na engleski jezik i redovno objavljivana na sajtu Fonda kako bi i nerezidenti deponenti bili blagovremeno obaviješteni.

Zaposleni u Fondu su postupali u skladu sa internim aktima koja jasno definišu postupanje i obaveze zaposlenih u slučaju nastanka stečaja neke od banaka.

Memorandum o saradnji Fonda i Stečajnog upravnika potpisan je 11.01.2019. godine. Memorandumom su jasno definisane obaveze stečajnog upravnika kao i postupanje obje strane u slučaju nastanka zaštićenog slučaja.

Fond je 15.01.2019. godine, obavijestio deponente Invest Banke Montenegro u stečaju i javnost da je nakon sprovedenog postupka izbora banke isplatioca, odlučio da za isplatu garantovanih depozita odredi sljedeće banke:

- Societe Generale Montenegro A.D. Podgorica;
- Hipotekarna banka A.D. Podgorica;
- NLB banka A.D. Podgorica.

Prije početka isplate, u prostorijama Fonda, organizovana je obuka sa rukovodiocima poslovnica banaka isplatioca i njihovim šalterskim radnicima (oko 70 službenika) i tom prilikom su zaposleni Fonda prezentirali platformu-aplikaciju preko koje se vrši isplata garantovanih depozita uz pojašnjenje sve neophodne dokumentacije koja se zahtijeva od deponenata (fizičkih i pravnih lica). Izvršeno je testiranje komunikacionih linija i povezivanje banaka isplatioca na server Fonda preko kojeg se vrši isplata.

Nakon dobijanja baze podataka, Fond je izvršio obračun iznosa garantovanih depozita i utvrdio je broj deponenata koji imaju pravo na isplatu kao i tačan iznos garantovanog depozita koji treba da se isplati.

Isplata početa 28.01.2019. godine preko 10 poslovnih jedinica izabranih banaka isplatioca.

- **podaci o garantovanim depozitima i toku isplate (IBM)**

Ukupni depoziti iznose 39.867.785,52€ za 2.962 deponenta, **obračunati garantovani depoziti iznose 22.333.240,38€ za 2.922 deponenta**, a ukupne obaveze deponenata prema banci u stečaju iznose 4.373.213,38€ (210 deponenata).

Iznos od 1.063.994,70 € odnosi se na 40 deponenata koji nemaju pravo na isplatu.

U prvom mjesecu isplate, isplaćeno je 14.286.480 € odnosno 63,97 % ukupno obračunatih garantovanih depozita, tako da je spriječen gubitak povjerenja deponenata u poslovanje banaka i odliv depozita iz bankarskog sistema, koji je mogao dovesti do ugrožavanja stabilnosti ne samo bankarskog, već i cjelokupnog finansijskog sistema.

Zaključno sa 31.12.2019. godine isplaćeno je ukupno 21.475.374 € što čini 96,16% od ukupno obračunatog garantovanog depozita odnosno ukupne obaveze Fonda da isplati garantovane depozite.

Na 31.12.2019. godine iz stečajne mase Invest Banke Montenegro u stečaju naplaćeno je **16.300.000€**.

Banke su tokom postupka isplate garantovanih depozita Invest Banke Montenegro u stečaju bile odlično organizovane, brzo i efikasno završavale isplate.

2. ATLAS BANKA – u stečaju

CBCG je 05.04.2019. godine donijela Rješenje, br. 0101-3292-4/2019, o otvaranju stečajnog postupka nad Atlas bankom A.D. Podgorica, tako da je u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti depozita ("Službeni list CG" br 44/10, 40/11 i 47/15) istog dana nastupio zaštićeni slučaj.

Sprovedena je ista procedura, u smislu postupanja zaposlenih u Fondu i obavještenja cjelokupne javnosti, na isti način koji je opisan u prethodnom slučaju stečaja Invest Banke Montenegro. Isti postupak je sproveden i za izbor banaka koje će vršiti isplatu garantovanih depozita.

Memorandum o saradnji Fonda i Stečajnog upravnika pripremljen i potpisan 09.04.2019. godine. Memorandumom su jasno definisane obaveze stečajnog upravnika kao i postupanje obje strane u slučaju nastanka zaštićenog slučaja.

Fond je 23.04.2019. godine obavijestio deponente Atlas Banke u stečaju i javnost da je nakon sprovedenog postupka izbora banke isplatioca, odlučio da za isplatu garantovanih depozita odredi sledeće banke:

- Crnogorska Komercijalna Banka A.D. Podgorica;
- Hipotekarna Banke A.D. Podgorica;
- NLB Banka A.D. Podgorica;
- Societe Generale Banka Montenegro A.D. Podgorica.

Sa bankama isplatiocima je potpisan Ugovor o regulisanju međusobnih prava i obaveza u skladu sa kojim je bankama, prije početka isplate, uplaćen avans.

Prije početka isplate, u prostorijama Fonda, kao i na nekoliko lokacija južne i sjeverne regije Crne Gore (Budva i Bijelo Polje), organizovana je obuka sa rukovodiocima poslovnica banaka isplatioca i njihovim šalterskim radnicima i tom prilikom su zaposleni Fonda prezentirali platformu-aplikaciju preko koje se vrši isplata garantovanih depozita uz pojašnjenje sve neophodne dokumentacije koja se zahtijeva od deponenata (fizičkih i pravnih lica).

Izvršeno je testiranje komunikacionih linija i povezivanje banaka isplatioca na server Fonda preko kojeg se vrši isplata.

Fond je 23.04.2019. godine objavio u svim štampanim i elektronskim medijima da će isplata početi 24.04.2019. godine preko 75 poslovnih jedinica određenih banaka na tačno određenim lokacijama širom Crne Gore (južna, centralna i sjeverna regija).

• podaci o garantovanim depozitima i toku isplate (Atlas)

Ukupni depoziti iznose 186.528.103€ za 93.729 deponenta, **obračunati garantovani depoziti iznose 90.284.027€ za 90.095 deponenta**, a ukupne obaveze deponenata prema banci u stečaju iznose 8.966.350€.

Iznos od 4,9 miliona € odnosi se na za 356 deponenta koji nemaju pravo na isplatu.

U prvom mjesecu isplate, isplaćeno je 60.879.653 € odnosno 67,43 % ukupno obračunatih garantovanih depozita što je sačuvalo povjerenje deponenata u poslovanje banaka i spriječilo odliv depozita iz bankarskog sistema.

Zaključno sa 31.12.2019. godine isplaćeno je ukupno 80.408.226 € što čini 89,05% od ukupno obračunatog garantovanog depozita odnosno ukupne obaveze Fonda da isplati garantovane depozite.

Na 31.12.2019. godine iz stečajne mase Atlas Banke u stečaju naplaćeno je 25.000.000€.

Prigovori i tužbe

U skladu sa članom 6 Zakona o zaštiti depozita utvrđeno je da 40 deponenta Invest banke Montenegro a.d. i 356 deponenata Atlas banke a.d. nemaju pravo na isplatu banaka i istima su poslata Rješenja o isključenju na koja imaju pravo tužbe Upravnom sudu.

Deponenti Invest banke Montenegro nisu podnijeli nijedan prigovor na isplatu garantovanog depozita, dok su podnijete 4 tužbe Upravnom sudu na Rješenja o isključenju od prava na isplatu garantovanog depozita i postupci su i dalje u toku. Ukupan iznos depozita deponenata koji su podnijeli tužbu iznose 150.178,00 €.

Deponenti Atlas Banke a.d. su Fondu podnijeli 22 prigovora na isplatu garantovanog depozita od kojih su 4 prihvaćena, a 18 odbijeno i 20 tužbi Upravnom sudu na Rješenja o isključenju od prava na isplatu garantovanog depozita i postupci su i dalje u toku. Ukupan iznos depozita deponenata koji su podnijeli tužbu iznose 278.367,43 €.

Do momenta sastavljanja izvještaja, Fond nema informaciju da li je Upravni sud odlučivao o žalbama deponenata. Procjena rukovodstva Fonda je da nema osnova za uspjeh žalbi.

4.2. Investicione aktivnosti i računovodstveni poslovi u 2019. godini

U prvom kvartalu izvještajnog perioda, zbog privremenih mjera a nakon toga i stečaja dvije banke, sva sredstva, koja su se nalazila na računima banaka u inostranstvu, a kojima je CB CG upravljala po osnovu Ugovora o asset menadžmentu, prenesena su na račun Fonda dana 25. aprila 2019. godine.

Imajući u vidu situaciju u crnogorskom bankarskom sistemu i obaveze Fonda za isplatu garantovanih depozita, investicione aktivnosti Fonda su bile minimalne.

a. Investiranje u državne obveznice

Fond za zaštitu depozita je u skladu sa Investicionim politikom, a u okviru 20% od iznosa raspoloživog za ulaganje, u novembru 2016. godine, investirao sredstva u iznosu od 2.200.000,00 eura u dužničke dugoročne hartije od vrijednosti – **državne obveznice**, serije GB1-2016, koje je emitovala Crna Gora, sa prinosom po fiksnoj kamatnoj stopi od 4,0%, godišnje. Isplata kamate u iznosu od 88.000,00 eura se vrši jednom godišnje, a rok dospeljeća za isplatu vrijednosti glavnice i godišnje kamate je 16. 11. 2020. godine. Obračunati prihod po ovom osnovu za 2019. godinu je isplaćen u novembru u iznosu od 88.000,00 eura.

b. Investiranje u državne zapise

Fond za zaštitu depozita, shodno Zakonu o zaštiti depozita i Politici investiranja Fonda, samostalno investira dio sredstava od raspoloživih 20% ukupnih sredstava u kratkoročne dis-

kontne hartije od vrijednosti - **državne zapise** koje emituje Crna Gora, čiju prodaju u ime Ministarstva finansija obavlja CB metodom aukcije.

Shodno situaciji, isplati garantovanih depozita, Fond je samo investirao u julu, 18 miliona u kratkoročne diskontne hartije od vrijednosti - **državne zapise**. Obračunati prihod po ovom osnovu za 2019. godinu iznosi od 45.607,00 eura.

4.3. Normativno-pravni poslovi

UO Fonda je u toku 2019. godine održao osam sjednica i usvojio sljedeća akta:

- Odluka o usvajanju Godišnjeg finansijskog izvještaja Fonda za zaštitu depozita za 2018. godinu (finansijski iskazi Fonda za 2018. godinu urađeni su prema MRS);
- Odluka o visini stope za obračun redovne premije i načinu obračuna redovne premije za 2020. godinu (UO Fonda je donio odluku da stopa za obračun redovne premije za 2020. godinu iznosi 0,50% ukupnih depozita banaka – visina stope za obračun premije za 2019. godinu je iznosila 0,50%);
- Pravilnik o načinu sprovođenja hitnih nabavki;
- Uputstvo za postupanje u slučaju nedostatka sredstava za isplatu garantovanih depozita;
- Finansijski plan Fonda za zaštitu depozita za 2020. godinu;
- Program rada Fonda za zaštitu depozita za 2020 godinu.

U toku izvještajne godine UO Fonda je razmatrao i usvojio:

- Predlog Godišnjeg izvještaja o radu Fonda za zaštitu depozita za 2018. godinu (dostavljen Savjetu CBCG na usvajanje);
- Izvještaj nezavisnog spoljnog revizora za 2018. godinu razmatran od strane UO Fonda. Izvještaj je uradila revizorska kuća „Ernest/Jang” d.o.o. Podgorica. Mišljenje nezavisnog, međunarodno priznatog spoljnog revizora je da „finansijski izvještaji odražavaju realno stanje poslovanja Fonda i da su urađeni prema zakonima CG i MRS-a”.

Pored navedenih izvještaja UO Fonda je razmatrao mjesečne i kvartalne izvještaje o kretanju depozita u bankarskom sistemu, stanju sredstava Fonda, ispunjavanju planiranih aktivnosti i investiranju sredstava.

Savjet CBCG je na 46 sjednici od 25.06.2019. usvojio Izvještaj o radu Fonda za zaštitu depozita za 2018 godinu i isti je dostavljen Vladi i Skupštini Crne Gore na razmatranje. Na 131 sjednici od 25.7.2019. Vlada je razmotrila izvještaj o radu Fonda. Skupština Crne Gore je na drugoj sjednici jesenjeg zasijedanja od 21.10.2019. razmotrila izvještaj o radu Fonda.

4.4. Ljudski resursi i edukacija zaposlenih

Sistematizacija poslova i radnih zadataka u Fondu definisana je Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Fondu. Poslovi i zadaci su podijeljeni na: pravne i administrativne poslove, poslove plana i analize, poslove procjene rizika banaka, poslove investiranja sredstava i finansijske i računovodstvene poslove.

Postupci i procedure za korišćenje softvera za isplatu garantovanog depozita detaljno su razrađeni Uputstvom za postupanje zaposlenih kod nastanka "zaštićenog slučaja" što je i primijenjeno kod isplate dvije banke u stečaju.

Zaposlenima je omogućeno da se u okviru kombinovanog programa obuke edukuju putem učešća na seminarima i radionicama koje organizuju međunarodne asocijacije fondova (IADI i EFDI).

Predstavnici Fonda su prisustvovali godišnjoj konferenciji EFDI-ja, godišnjoj konferenciji IADI-ja, i seminarima Evropskog regionalnog komiteta.

Na bazi preporuka FSAP misije i angažovanja SB predstavnici Fonda su nastavili učešće na radnim seminarima i radnim grupama na temu sanacije banaka, uloge sistema osiguranja depozita kao risk-minimizirer i finansiranju sistema osiguranja depozita kroz procjenu rizika banaka.

Na osnovu raspisanog konkursa za imenovanje direktora Fonda, Upravni odbor je na sjednici od 11.02.2019. godine za direktora Fonda, na period od 4 godine, imenovao Predraga Markovića, diplomiranog ekonomistu

Na dan 31. 12. 2019. godine Fond ima sedam zaposlenih.

4.5. Međunarodna saradnja

Kao punopravni član Evropske asocijacije institucija za osiguranje depozita (European Forum of Deposit Insurers - EFDI), koja predstavlja udruženje evropskih fondova na dobrovoljnoj osnovi, a omogućava razmjenu ideja i iskustava o osiguranju depozita u Evropi, Fond je učestvovao na godišnjoj skupštini održanoj u septembru u Sarajevu – Bosna i Hercegovina. Na skupštini su održani sastanci svih radnih grupa kojima su prisustvovali predstavnici Fonda (ERC, PR), a glavne tema su bile novi izazovi u izmijenjenom finansijskom sistemu.

Predstavnici Fonda prisustvo konferencijama koristili su za uspostavljanje kontakata i razmjenu iskustava koja su korišćena u pripremi podzakonskih akata i njihovom uskladjivanju sa Direktiom 2014/49 EC.

Istovremeno, predstavnici Fonda nastavljaju aktivno učešće u anketama koje se koriste kao glavne smjernice za harmonizaciju sistema osiguranja depozita u svim zemljama članicama EFDI-a. Ciljevi EFDI-a se ostvaruju razmjenom podataka o stanju finansijskog i bankarskog sektora, učešćem u istraživačkim projektima, unapređenjem regulatornog okvira i prakse, obrazovanjem ekspertskih tijela, razmjenom i edukacijom zaposlenih i slično.

Fond je kao punopravni član Međunarodne asocijacije institucija za osiguranje depozita (International Association of Deposit Insurers - IADI) učestvovao na međunarodnoj konferenciji

Evropskog regionalnog komiteta - ERC, održanoj u oktobru 2019. godine u Istanbulu - Turska. U okviru konferencije IADI je organizovao radionicu-seminar, sa ciljem usaglašenosti lokalnog zakonodavstva sa evropskom regulativom zaštite depozita. Predstavnici Fonda prezentovali su iskustvo isplate garantovanih depozita. Na konferenciji su prezentacije bile vezane za temu "Šta se promijenilo u sistemu osiguranja depozita od krize".

Poseban interes zemalja, koje nijesu članice EU, iskazuje se kroz rad Balkanskog foruma – EFDI-ja. Regionalni sastanak za 2019. godinu održan je u Bosni i Hercegovini.

Predstavnici regionalnih institucija za osiguranje depozita iz Albanije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Makedonije, Srbije i Crne Gore koji su prethodno zaključili Memorandum o razumijevanju, razmijenili su mišljenja u vezi sa iskustvima tokom testiranja banaka za isplatu garantovanih depozita, a prezentovano je iskustvo isplate garantovanih depozita u Crnoj Gori i unapređenje podzakonskih akata za isplatu garantovanih depozita.

Zaključak svih učesnika je da se, ovaj vid saradnje nastavi na redovnoj bazi, ne ograničavajući se samo na regionalnu saradnju, nego i kao način za predstavljanje zajedničkih interesa u okviru EFDI-a.

4.6. Ciljevi i zadaci Fonda u 2020. godini

Osnovni ciljevi Fonda definisani su Strateškim planom. Zadaci Fonda u tekućoj godini u najvećoj mjeri su opredijeljeni stupanjem na snagu novog Zakona.

Zakonom su definisani rokovi u kojima je Fond obavezan da pripremi i usvoji podzakonske akte i iste implementira u sistem zaštite depozita.

Najznačajnije promjene u Zakonu odnose se na obračun premije na bazi rizika pojedinačne kreditne institucije i učešće Fonda u finansiranju sanacije kreditnih institucija.

Obaveza usvajanja Metodologije za obračun premije na bazi rizika, predviđena je u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu zakona, a primjena Metodologije će početi od 1 januara 2021 godine.

Ostale promjene u Zakonu odnose se na: povećanje nivoa zaštite sa sadašnjih 50.000 € na 100.000 € danom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, skraćivanje roka isplate na 7 radnih dana – tranzicioni period uskladen sa Direktivom 2014/49 EU, nove forme izvještavanja od strane banaka i izmijene procedura isplate garantovanih depozita u skladu sa novinama u sistemu zaštite depozita.

Imajući u vidu predložena rješenja, uloga Fonda se značajno mijenja. Od pozicije „pay box“, tj. čistog isplatioca garantovanih depozita, Fond dobija novu ulogu u procesu sanacije kreditnih institucija. Ovim učešćem u postupku sanacije može se realno spriječiti nastanak zaštićenog slučaja i gubitka povjerenja deponentata, a istovremeno ojačati finansijska održivost Fonda, kako u kratkom, tako i na duži rok.

Sama mogućnost da u određenim slučajevima Fond može uvesti veću premiju kako bi dostigao ciljani nivo, omogućava Fondu da nesmetano može da funkcioniše i da u svakom trenutku pruža sigurnost deponentima, bankarskom sistemu i cjelokupnom finansijskom sistemu.

Unapređenje institucionalnih kapaciteta Fonda u cilju blagovremene intervencije u momentu nastanka "zaštićenog slučaja" je stalan zadatak Fonda.

4.7. Događaji nakon završetka izvještajnog perioda

Nakon datuma izvještajnog perioda nije bilo događaja koji bi zahtijevali korekcije ili objelodanjanje u finansijskim izvještajima Fonda za period od 1. januara do 31. decembra 2019. godine.

Predsjednik Republike je u skladu sa članom 21 Zakona o zaštiti depozita, odlukom od 3.02.2020 godine imenovao Upravni odbor, tako da je, na dan objavljivanja ovih finansijskih iskaza, Upravni odbor u sledećem sastavu:

Ime i prezime	Pozicija
Vesko Lekić	Predsjednik Upravnog odbora
Mr Branislava Božović	Član,
Dejan Vujačić	Član,
Mr Nebojša Djoković	Član,
Vlastimir Golubović	Član.

Jedan član Upravnog odbora imenovan je na predlog Ministarstva finansija, jedan na predlog Privredne komore Crne Gore, jedan na predlog Udruženja banaka i finansijskih institucija, jedan na predlog Centralne banke i jedan na predlog Predsjednika Republike.

Upravni odbor je u skladu sa članom 28 i članom 60 Zakona o zaštiti depozita, raspisao konkurs za imenovanje direktora Fonda.

Nakon sprovedene procedure, na III sjednici od 03.04.2020 godine, Upravni odbor je donio Odluku da se za direktora Fonda imenuje Predrag Marković, dosadašnji direktor Fonda

U 2020 godini Fond je nastavio sa isplatom garantovanih depozita deponentima banaka u stečaju. Do 15 maja 2020. godine isplaćeno je 102.715.550 € ili 91,17% ukupne obaveze za ove dvije banke (Invest banka Montenegro u stečaju 96,33 % i Atlas banka u stečaju 89,89%.

Iz stečajne mase naplaćeno je dodatnih 4.600.000 € (od IBM - 600.000 € i od Atlas banke – 4.000.000 €), tako da je povrat sredstava na ukupnom nivou iznosio 45.900.000€, odnosno 40,74% (IBM 75,67% i Atlas banka 32,12%).

Takode, obračunata je i naplaćena prva rata redovne premije u iznosu od 4.384.338,40€ i druga rata redovne premije u iznosu od 4.280.750,54 €, tako da ukupna sredstva na dan sačinjavanja izvještaja (15.05.2020.) iznose 76.570.054,85 €.

Nakon izbijanja epidemije koronavirusa - COVID-19 (u daljem tekstu koronavirus) u martu u Crnoj Gori, Fond je preduzeo neophodne mjere zaštite svojih povjerilaca i zaposlenih, obezbjeđenjem sigurnosti i nesmetanog pružanja usluga. Kako se epidemija koronavirusa i dalje razvija, izazovno je predvidjeti puni obim i trajanje njenih ekonomskih posledica, i posledica po poslovanje. Shodno tome, ove okolnosti mogu predstavljati izazove u poslovanju privrednim subjektima i finansijskim institucijama, velikim dijelom zbog njera i politika relevantnih državnih organa koje su već primijenjene ili bi se mogle primijeniti u budućnosti.

Jedna od mjera preduzetih, u cilju zaštite deponenata, bankarskog i finansijskog sistema Crne Gore, su pregovori koje Fond, u periodu od marta do juna 2020.godine, vodi sa EBRD-om o novom „Stand by“ aranžmanu, kojim bi se za eventualne potrebe isplate garantovanih depozita obezbijedila nedostajuća sredstva.

Međutim, uzimajući u obzir prirodu aktivnosti Fonda kao i značajan iznos likvidnih sredstava sa kojim Fond raspolaže, rukovodstvo ne očekuje da uticaj koronavirusa značajno poremeti njegove aktivnosti ili utiče na mogućnost kontinuiteta poslovanja u narednom periodu.

**FINANSIJSKO POSLOVANJE
FONDA U 2019.GODINI**

5.1. Iskaz o ukupnom rezultatu (Bilans uspjeha) Fonda na dan 31.12.2019. godine⁸

5.1.1. UKUPNI PRIHODI FONDA

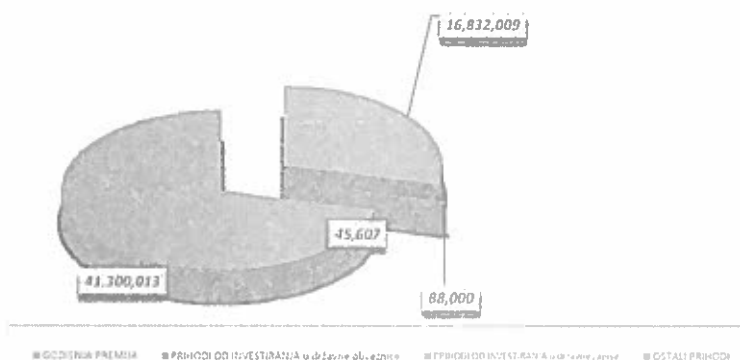
Ukupno ostvareni prihodi Fonda za 2019. godinu iznose **58.265.629€** i veći su od planiranih za 13,95%, dok su za 246% veći od prihoda ostvarenih u prethodnoj godini koji su iznosili 16.827.009€.

Ukupne ostvarene prihode čine:

- *poslovni prihodi*
- *finansijski prihodi i*
- *ostali prihodi*

5.1.1.1 Poslovni prihodi za 2019. godinu iznose 16.832.009 € i veći su od planiranih za 0,8%, dok su za 1,44% veći od prihoda ostvarenih u prethodnoj godini kada su iznosili 16.593.128 €.

Grafik 14.
Struktura ukupnih prihoda za januar-decembar 2019. godine

5.1.1.2. Najznačajniju stavku poslovnih prihoda čine prihodi po osnovu povraćaja sredstava iz stečajne mase banaka koja je Fond prenio za potrebe isplate garantovanih depozita u 2019 godini.

5.1.1.3. Prihodi od premija iznose 16.832.009 € i čine 28,9% ukupnih prihoda. Planom prihoda predviđena je godišnja premija u iznosu od 16.700.000, a fakturisana i naplaćena premija za 2019. godinu iznosi 16.832.009€ ili za 0,8% veća od planirane, odnosno 1,44% više u odnosu na prethodnu godinu.

⁸ Pregled prihoda i rashoda za 2018. i 2019. godinu i plan prihoda i rashoda za 2019 i 2020. godinu dat je u ANEXU

5.1.1.4. **Finansijski prihodi** iznose 133.607 € i manji su za 22,7% u odnosu na finansijske prihode ostvarene u prethodnoj godini, a odnose se na:

- *Prihode po osnovu investiranja sredstava Fonda i*
- *Ostale finansijske prihode*

5.1.1.4.1. *Prihodi od investiranja sredstava Fonda* odnose se na:

- **Prihode od investiranja u državne zapise Crne Gore** koji su ostvareni u iznosu od 45.607 € i ostvareni su u planiranom iznosu, odnosno 46,23% manji u odnosu na prethodnu godinu i čine 34,13% finansijskih prihoda. Njihovo smanjenje je rezultat prestanka kupovine državnih zapisa u drugoj polovini izvještajne godine, shodno preporuci CBCG usljed uvođenja stečajnih postupaka u dvije banke.
- **Prihode od kamata na državne obveznice** koji su ostvareni u iznosu od 88.000€. Fond je učestvovao u kupovini državnih obveznica u novembru 2016. godine u iznosu od 2.200.000 € po fiksnoj kamatnoj stopi od 4% na godišnjem nivou, sa rokom dospijeća na dan 16.11.2020. godine. Isplata drugog kupona je izvršena 16.11.2018. godine u iznosu od 88.000 €. Isplata trećeg kupona izvršena je 16.11.2019 godine u iznosu od 88.000 €.

5.1.1.4.2. **Ostali prihodi** ostvareni su u iznosu od 41.300.013€ i učestvuju sa 70,89% u ukupnim prihodima i odnose se na uplate po osnovu povraćaja sredstava iz stečajne mase banaka (Invest Banka Montenegro a.d. Podgorica u stečaju – 16.300.000 € i Atlas Banka a.d. Podgorica u stečaju- 25.000.000 €) za koje je Fond izvršio isplatu garantovanih depozita.

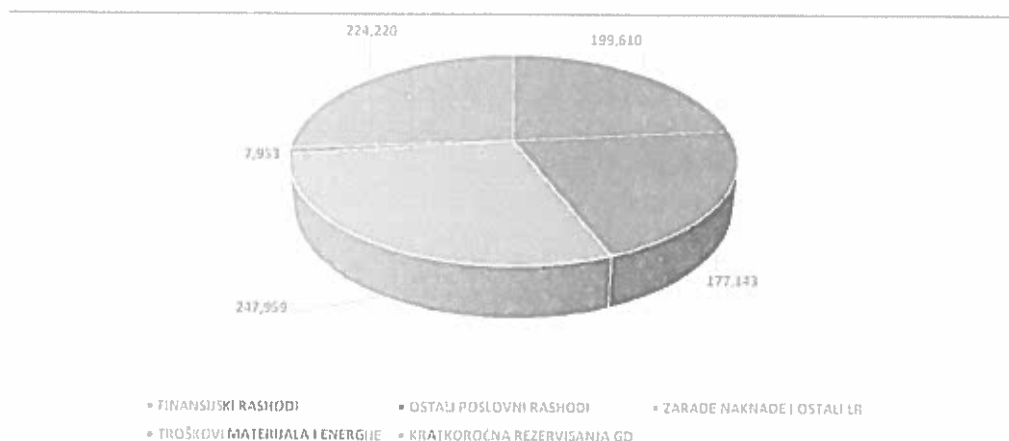
5.1.2. RASHODI FONDA

Ukupni rashodi su ostvareni u iznosu od **856.885€**. U prethodnoj godini su bili 113.057.769 jer je primjenom MRS 37 uključena kategorija troškova za kratkoročna rezervisanja, koja se u cjelosti odnosi na isplatu garantovanih depozita u skladu sa obavezama Fonda po osnovu Zakona zbog nastanka zaštićenog slučaja odnosno pokretanja stečajnog postupka u Invest Banci Montenegro A.D. Podgorica i Atlas banci A.D. Podgorica.

Ukupni rashodi Fonda kategorisani su u tri osnovne grupe:

- *finansijski rashodi*
- *troškovi tekućeg poslovanja*
- *troškovi za kratkoročna rezervisanja.*

Grafik 15.
Struktura troškova tekućeg poslovanja na 31.12.2019. godine

* Izvor: knjigovodstveni podaci Fonda

5.1.2.1. Finansijski rashodi su iznosili **199.610 €** i odnose se na kamatu po osnovu kredita EBRD (152.159 €) i kamate po osnovu oročenih depozita (47.451 €) i čine 23,29% ukupnih rashoda a odnose se na:

5.1.2.2. Troškovi za kratkoročna rezervisanja u iznosu od **216.521 €** i odnose se na naknandno utvrdene obaveze za isplatu garantovanih depozita Atlas banke u stečaju i 7.699 € na amortizaciju osnovnih sredstava.

5.1.2.3. Poslovne rashode čine rashodi za zarade, naknade i ostala lična primanja zaposlenih i članova Upravnog odbora Fonda u iznosu od **247.959 €** (bruto zarade zaposlenih u iznosu od 166.957 €; bruto naknade članovima Upravnog odbora u iznosu od 40.560 €); doprinosi na zarade na teret poslodavca u iznosu od 19.107 €, dnevnice i putni troškovi 12.491 € i ostale naknade zarada i ličnih primanja 8.844 €

5.1.2.4. Ostali poslovni rashodi iznose 177.143 € a odnose se na: troškove za naknadu kupovine državnih zapisa (18.000 €); troškove članarina međunarodnim asocijacijama osiguravača depozita (19.818 €); troškove obrazovanja i usavršavanja (5.023 €); troškove telefona i ppt usluga (8.212 €), troškovi reklamacija po osnovu isplate garantovanih depozita (50.000 €), troškovi zakupa i održavanja (15.247 €) i ostale rashode u iznosu od (60.843 €).

- Za troškove reklame i propagande planirano je 15.000 €, a utrošeno je 4.921 € za objave u javnim sredstvima informisanja u cilju obavješćavanja deponentata o početku i načinu postupka isplate garantovanih depozita za stečaj IBM Banke a.d. u stečaju i Atlas Banke a.d. u stečaju. Ovi troškovi su manji od ostvarenih u prethodnoj godini za 1,6%.
- Troškovi materijala i energije (troškovi po osnovu zakupa i održavanja poslovnog prostora, troškove kancelarijskog materijala, troškove goriva) i veći su od ostvarenih u prethodnoj godini za 15,83%, odnosno manji od planiranih za 34,80%.
- Troškovi stručnih usluga obuhvataju reviziju finansijskih izvještaja i obrazovanje i usavršavanje i iznose 18.280 € i manji su za 10,84 od ostvarenih u prethodnoj godini, dok su u odnosu na plan manji za 34,72%.
- Troškovi reprezentacije ostvareni su u iznosu od 5.255 € i veći su za 2,71% u odnosu na ostvarene u prethodnoj godini, a manji za 12,42% od planiranih.
- Troškovi članarine međunarodnim asocijacijama su u iznosu od 19.818 €, veći su od ostvarenih u 2018. godini za 13,36%, i manji od planiranih za 0,91%.
- Troškovi naknada za kupovinu državnih zapisa u iznosu od 18.000€ (uvedeni odlukom MF krajem 2014. godine) i veći su za 27,37% u odnosu na prethodnu godinu, a ostvareni su u planiranom iznosu.
- Troškovi reklamacije po osnovu isplate garantovanih depozita iznose 50.000€ a odnose se na obavezu Fonda da nadoknadi sredstva oštećenom deponentu koja su zloupotrebom isplaćena kod banke isplatioca na licu.

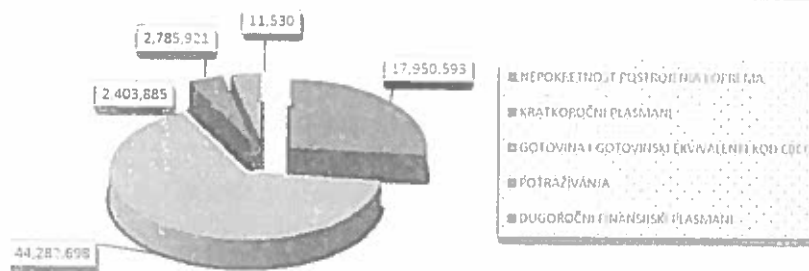
Ostvareni rezultat – **dobitak** za 2019. godinu iznosi 57.408.743 €.

5.2. ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI (Bilans stanja)

Ukupna Aktiva, odnosno Pasiva Fonda na dan 31.12.2019. godine iznosi 67.434.627 €. Smanjenje Aktive i Pasive u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu iznosi 44.282.837 € ili 39,63%.

Grafik 16.

Struktura aktive bilansa stanja na dan 31.12.2019. godine

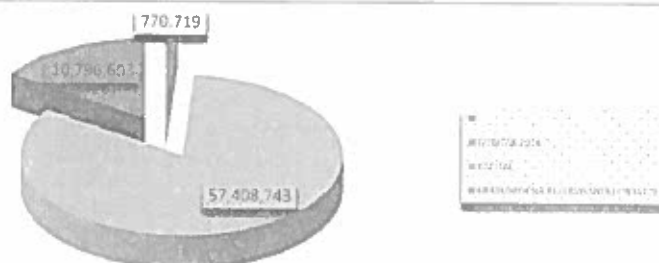

*izvor: knjigovodstveni podaci Fonda

U strukturi ukupne aktive 0,01% iznosi oprema (11.530 €), 4,13% potraživanja (2.785.921 €), 3,56 % dugoročni finansijski plasmani 2.403.885€ (državne obveznice-2.200.000€, potraživanja od zaposlenih-203.885€) i 65,66% sredstva koja se nalaze na žiro-računu i blagajni Fonda (44.282.698€).

Grafik 17.

Struktura pasive bilansa stanja na dan 31.12.2019. godine

*izvor: knjigovodstveni podaci Fonda

U strukturi ukupne pasive, kratkoročna rezervisanja i kratkoročne obaveze iznose ⁹ 10.796.603 € (16,1%) i kapital 57.638.024 € (85,47%).

⁹ Ovaj iznos predstavlja obaveze za isplatu garantovanih depozita IBM Banke u stečaju i Atlas banke u stečaju, obaveze prema dobavljačima i obaveze za plaćanje kamate prema EBRD.

5.3. ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU

Stanje kapitala – **dobitak** na dan 31.12.2019. godine iznosi 56.638.024 €.

Anex: Prihodi i rashodi za 2018. i 2019. godinu i plan prihoda i rashoda za 2019. i 2020. godinu

	NAZIV	IZVRŠENO U 2018	PLAN 2019	IZVRŠENO 2019	5/4 %	PLAN ZA 2020
1	2	3	4	5	6	7
A.	UKUPNI PRIHODI	16.827.009	51.133.620	58.265.629	113,95	57.638.000
A.1.	POSLOVNI PRIHODI	16.593.128	16.700.000	16.832.009	100,79	17.500.000
A.1.1.	PREMIJA	16.593.128	16.700.000	16.832.009	100,79	17.500.000
A.1.2.	OSTALO					
A.2.	FINANSIJSKI PRIHODI	233.881	34.433.620	41.433.620	120,33	40.138.000
A.2.1.	Kamata na oročena sredstva					
A.2.2.	Kamata na državne zapise	84.821	45.607	45.607	100,00	50.000
A.2.3.	kamata na državne obveznice	88.000	88.000	88.000	100,00	88.000
A.2.4.	Kazne i penali	60.000				
A.3.	Ostalo	1.060	34.300.013	41.300.013	120,41	40.000.000
B.	UKUPNI RASHODI	113.057.769	10.626.550	856.886	8,06	2.621.100
B.1.	POSLOVNI RASHODI	112.731.153	10.426.600	657.276	6,30	2.468.600
B.1.1.	tr. MATERIJALA I ENERGIJE	6.867	12.200	16.465	134,96	15.000
B.1.1.1.	tr. Kancelar.	1.476	1.200	1.218	101,50	2.500
B.1.1.2.	tr. Zakupa, Goriva, vode, energije, održavanja	5.391	11.000	15.247	138,61	12.500
B.1.2.	ZARADE, NAKNADE UO I OST LIČ. RASH	220.035	259.400	247.580	95,44	288.600
B.1.2.1.	Bruto zarada	144.961	168.600	166.957	99,03	168.600
B.1.2.1.1.	Neto zarada	95.067	110.000	109.488	99,53	110.000
B.1.2.1.2.	Porez	14.810	18.400	18.106	98,40	18.400
B.1.2.1.3.	Doprinosi	35.084	40.200	39.363	97,92	40.200
B.1.2.2.	DOPRINOSI NA TERET POSLODAVCA	19.459	20.100	19.107	95,06	20.100
B.1.2.3.	NAKNADA ČLANOVIMA UO	35.307	40.700	40.560	99,66	69.900
B.1.2.3.1.	Neto naknada članovima UO	26.151	28.300	28.268	99,89	48.100
B.1.2.3.2.	Porez	3.018	4.000	3.984	99,60	7.700
B.1.2.3.3.	Doprinosi	6.138	8.400	8.308	98,90	14.100
B.1.2.4.	OSTALI LIČNI RASHODI	20.308	30.000	20.956	69,85	30.000
B.1.2.4.1.	Ostali lični rashodi	2.200	7.000	5.690	81,29	3.000
B.1.2.4.2.	Ugovor o djelu	1.179	4.000	2.775	69,38	5.000
B.1.2.4.3.	Dnevnice	4.773	6.000	4.747	79,12	7.000
B.1.2.4.4.	Prevoz na službenom putu	6.885	6.000	2.930	48,83	8.000
B.1.2.4.5.	Smjestaj na službenom putu	5.271	7.000	4.814	68,77	7.000
B.1.3.	AMORTIZACIJA I REZERVISANJA	112.416.020	10.016.000	224.220	2,24	2.017.000
B.1.3.1.	troškovi amortizacije	15.274	16.000	7.699	48,12	17.000
B.1.3.2.	kratkoročna rezervisanja	112.400.746	10.000.000	216.521	2,17	2.000.000
B.1.4.	OSTALI POSLOVNI RASHODI	88.231	139.000	169.011	121,59	148.000
B.1.4.1.	tr. Reklame i propagande	5.000	15.000	3.779	25,19	40.000
B.1.4.2.	tr. Stručnih usluga	20.503	28.000	17.002	60,72	28.000
B.1.4.2.1.	Revizija	5.100	12.000	11.979	99,83	12.000
B.1.4.2.2.	Obrazovanje i usavršavanje	7.578	10.000	5.023	50,23	10.000
B.1.4.2.3.	Sprovođenje ankete	5.236	-			
B.1.4.2.4.	Troškovi licenci i autorskih prava	2.589	6.000		-	6.000
B.1.4.3.	Članarine međunar. asocijacija	17.482	20.000	19.818	99,09	20.000
B.1.4.4.	tr. PTT usluga	2.785	9.000	8.212	91,24	9.000
B.1.4.5.	tr. Reprezentacije	5.116	6.000	5.255	87,58	6.000
B.1.4.6.	tr. Platnog prometa	3.582	33.000	30.480	92,36	15.000
B.1.4.7.	tr. Reklamacija po osnovu isplate gd.			50.000		
B.1.4.8.	Troškovi naknada za aukcije državnih zapisa	14.132	18.000	18.000	100,00	20.000
B.1.4.9.	Ostali rashodi	19.631	10.000	-	-	10.000
B.1.4.8.1.	Organizacija reg. EFDI konferencije	5.496				
B.1.4.8.2.	Ostali troškovi	14.135	10.000		-	10.000
C.	FINANSIJSKI RASHODI	326.616	199.950	199.610	99,83	152.500
C.1.	Kamata po ugovoru EBRD	152.083	152.500	152.159	99,78	152.500
C.2.	obaveze za kamate na oročena sredstva	174.533	47.450	47.451	100,00	
	UKUPAN REZULTAT	(96.230.760)	40.507.070	57.408.743	141,73	55.016.900